S-67
/

ȘCOALA BASARABEANĂ

REVISTA ASOCIAȚIEI CORPULUI DIDACTIC PRIMAR DIN MUNICIPIUL CHIȘINAU
ȘI JUDEȚUL LĂPUȘNA

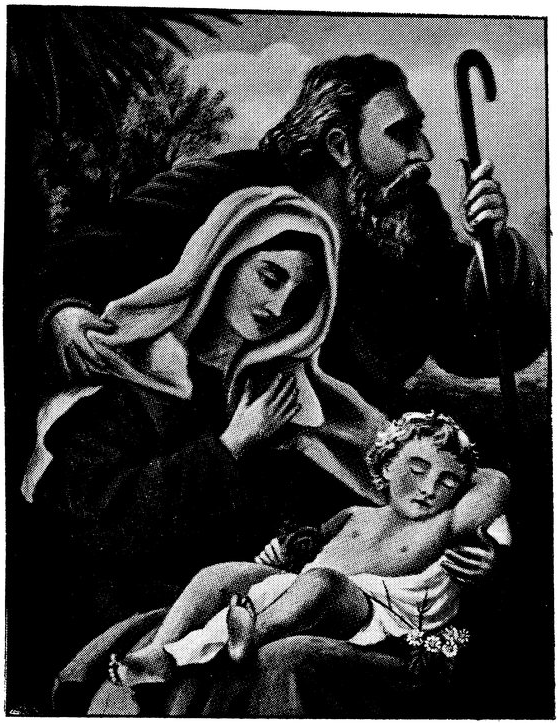

ANUL VII, Nr. 10. *DECEMVRIE 1939.*

Anul VII, Nr. 10 Decemvrie 1939

ŞCOALA BASARABEANA

REVISTA CORPULUI DIDACTIC PRIMAR DIN MUNICIPIUL CHIŞINĂU
ŞI JUDEŢUL LĂPUŞNA

Miracolul Naşterii

Multe minuni a cunoscut istoria! Dar ca minunea Naşterii şi a Învierii Fiului lui Dumnezeu n'a cunoscut şi nici nu va cunoaşte. Şi asta pentru faptul că nu se poate o minune mai neobişnuită decît aceasta. Apariţia lui Iisus din Nazaret este centrul istoriei universului. In primul rînd, dela Naşterea lui Iisus se numără anii noştri. Au mai încercat oamenii să fixeze ca centre ale istoriei şi alte fapte de importanţă capitală, dar n'au reuşit. S'a încercat, de exemplu, cu întemeierea Romei, revoluţia franceză, cu revoluţia comunistă. Dar nu s'a reuşit. Şi asta, pentrucă toate erau evenimente obişnuite. Erau evenimente înţelese de mintea omenească. Apariţia lui Iisus din Nazaret însă este mai presus de orice altă minune. Viaţa Lui întreagă este o înlănţuire de minuni, culminînd cu cei doi poli: naşterea şi învierea. Ambele formează apogeul minunilor cunoscute de istorie.

Raţiunea umană a descoperit atîtea lucruri extraordinare, încît nu ştii pe cine să-l admiri mai mult. Dar toate's trecătoare. Toate se uită. Luaţi descoperirea radio-ului, de exemplu. Ce descoperire mai extraordinară decît fulgerătoarea călătorie, pe care o face vocea omenească în jurul pămîntului într'o clipire a ochiului. Treceţi apoi în revistă aeroplanul, submarinul, televiziunea, etc. etc.

Toate sunt în limbajul obişnuit minuni. Dar odată ce se face o nouă descoperire, cele de eri se dau uitării. La fel se dau uitării şi autorii lor. Şi asta cu toate că raţiunea noastră studiază amănunţit pînă la ultima piesă din tot ce invenţiunea scoate la iveală. Işi mai aduce omenirea de azi aminte de Cristofor Columb, de descoperitorul ierbei de puşcă, de descoperitul tiparului, a maşinei cu vapori, a trenului, etc.? Nu! De ce? Fiindcă nici una n'are pecetia divină. Dar de Alexandru Machedon, dar de Napoleon, de Iulius Cezar, cine-şi mai aduce azi aminte, afară de specialişti? Şi iarăşi ne întrebăm: de ce? Pentru acelaş binecu-

БИБЛИОТЕКА
МССР
Государственная
республиканская библиотека
им. Н. К. Крупской

vintat motiv: n'au pecetia divină. De persoana lui Iisus însă, de nașterea, de viața, de moartea și de învierea Sa își aduce zilnic aminte cu duioșie și cucernicie mai mult de un miliard de oameni. Și asta cu toate că niciodată nicio minte omenească nu va putea demonstra în mod științific modul nașterii lui Iisus dela Fecioara Maria, deși istorice ște se știe că Iisus s'a născut, a trăit, a învățat, a suferit, a obosit, a mîncat, a murit și a înviat. Nu-i oare curios că evenimentul cel mai neînțeles de mintea omenească, nașterea miraculoasă a lui Iisus dela Fecioară, este totuși cel mai respectat și cel mai cinstit decît toate celelalte minuni ale omenirii la un loc? Ei, aici este totul. In fața evenimentului Celui mai neînțeles de mintea omenească, se pleacă cele mai semețe frunți și se smeresc cele mai luminate minți.

Și doar toată viața lui Iisus este mai simplă decît orice corp și orice lucru. Priviți nașterea lui! Cît e de simplă! Se naște într'un staul. Și cele dintîi viețuitoare care-l proslăvesc sunt vitele, nu oamenii. Și tot o vită este aceea care-l duce la Ierusalim, să petreacă cel din urmă Paște. Vin la rînd apoi cei mai simpli dintre oameni: păstorii. Iisus fusese comparat de profetul Isaia, cu mielul fără de glas, ce nu-și deschide gura sa cînd îl tunde. Și azi, Iisus vine să se nască în staulul mieilor. Și ceea ce este și mai interesant, tradiția spune că păstorii mieilor îi aduc daruri: lapte, brînză, lînă și mieluței. Nu vin apoi să i-se închine regii sau împărații. Abia peste 2 ani ajung să i-se închine, după păstori—reprezentanții simplității, magii—reprezentanții înțelepciunii. Vin și-i aduc tămîie, pentrucă liturghiile lor sunt pe sfîrșite.

Ce ansamblu de lucruri nedescifrabile pentru mintea omenească! Și cu toate acestea, ce alt eveniment este salutat de natură și cer, ca nașterea lui Iisus? Mai arătați o altă naștere în iesle, între vite, între păstori și în frig, care să se bucure de arătarea miraculoasei stele, deschiderea cerului, apariția și imnul îngerilor: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu, și pe pămînt pace, între oameni bună voie".

Intr'un cadru simplist în aparență, sărăcăcios, dar impresionant se înregistrează pe cadranul istoriei, evenimentul ce va însemna de aici înainte măsura timpului, a tuturor lucrurilor și faptelor omenești.

Prin nașterea și deci apariția lui Iisus în lume se vede cît

e de mic bietul om, față de univers și față de Acel ce-a creat această lume. Dar totodată se vede cît e de mare dragostea lui Dumnezeu față de **om.** *Fiindcă nașterea lui Iisus aduce mîngîiere celor obijduiți, alinare celor suferinzi, hrană celor flămînzi și vedere celor orbi. Cine altul decît Iisus a adus atîta alinare celor ce zac în mizerie? „Veniți la mine cei obosiți și împovărați și eu vă voiu da odihnă sufletelor voastre", se adresează Domnul celor 120 milioane de sclavi din imperiul roman. Nașterea lui Iisus însemnează eliberarea și salvarea acestora. Și dacă am arunca o scurtă privire asupra mersului vieții omenirii dela nașterea lui Iisus și pînă azi, am vedea extraordinara și radicala schimbare a înfățișării vieții sociale. Nașterea lui Iisus a adus cea mai mare revoluție, pe care a putut s'o cunoască istoria vreodată. Societatea și-a schimbat complect înfățișarea. Robia a dispărut. Obiceiuri s'au împuținat. Dragostea a luat locul dreptății reci și relative. Cultura de azi nu este altceva, decît rodul nouei învățături, pe care o aduse Pruncul născut în ieslea din Betleem. Nașterea lui Iisus, a însemnat nașterea unei noui lumi. Și dacă azi avem în aparență o revenire la societatea antecreștină, se datorește numai depărtării omenirii de învățătura creștină. Acolo unde se varsă sînge pentru ambiție, nu e Hristos, nu e învățătura lui, nu e dragostea lui.*

Acolo s'a născut și se răspîndește ca pecinginea principiul negativ, răul. Dar oridecîteori a ridicat capul și a vărsat sînge omenesc, a învrăjbit omenirea, a ridicat frate împotriva fratelui, a trebuit la urmă să fie doborît. Aceasta-i soarta stăpînului întunericului.

Dacă vrem o verificare a veracității creștinismului, să încercăm să-l cunoaștem, să-l învățăm și mai ales să-l trăim. Un principiu filosofic sună: pînă nu cunoști ceva, să nu încerci a te pronunța. Cum poți s'apreciezi că un lucru e bun sau rău, dacă nu-l cunoști?! Dar mai ales creștinismul, care-i religia vieții și a iubirii. Incearcă să trăiești după normele creștine și să **iubești** *pe cei din jur, cu un cuvînt pe* **om,** *s'atunci vei putea, iubite cetitor, să te pronunți asupra creștinismului.*

Fie ca nașterea Domnului Iisus să aducă o nouă viețuire, o nouă orînduire și noui raporturi între state și națiuni, după imnul îngeresc: „Slavă între cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt **pace,** *între oameni bună-voire".*

Preot prof. **Vasile Țepordei**

Intîmpinarea lui Moş Crăciun

Invăluit în haina tradiţiei şi împovărat de ani, Moşul copilăriei noastre a coborît iar printre noi. El vine de departe. Dintr'o lume în care bunătatea şi fericirea sunt eterne.

Dar... priviţi-l ! Cît de trist pare ! Cum îi tremură barba şi cît de stins îi este glasul ! Călătoreşte repede. Fuge. Întîlnirile cu existenţa pămîntească îl înfricoşează. Vrea să alunece cît mai curînd în imperiul liniştei şi al armoniei din care s'a întrupat...

Simt că anul acesta nu voiu mai putea tăifăsui cu Moşul ; nu-l voiu mai putea convinge ca alte dăţi, să-şi desmorţească ciolanele străbătute de ger, la căldura moleşitoare a jerateculuí din cămin şi deslegîndu-şi baierile gurii, să-mi povestească frînturi din minunăţiile cerului, să-mi înfăţişeze oameni şi gînduri de pe întinsul variat al globului. De aceea, îmi studiez chestionarul, împlîntîndu-mi marginile îndrăznelii în actualitate.

* * *

— Moş Crăciune, te văd grăbit şi speriat. Privirea îţi este rătăcită şi turbure ; chipul crispat de o durere adîncă. De ce, moşnege ?

— Hei, dragul Moşului ! Groaza ochilor mei nu spune decît o părticică neînsemnată din ceeace au văzut, iar glasu-mi amorţit de ger şi spaimă nu-ţi va putea înfăţişa decît într'o lumină palidă, jocul macabru al unora dintre popoarele angajate în cel mai crunt război faţă de ele însile şi faţă de umanitatea întreagă...

Ascultă.

Am trecut numai, prin îndepărtatul Orient. Acolo se hărţuesc într'o luptă interminabilă, Chinezii şi Japonezii. Două popoare vecine îşi risipesc energia, îşi nimicesc avutul, zestrea culturală şi valorile civilizaţiei, în focul urii care alimentează deslănţuirea animalului din om, în forma lui cea mai odioasă, *războiul.*

Oameni paşnici, care altădată îşi vedeau liniştiţi de treburile casei şi de rugăciuni (în legea lor), al căror suflet vibra la nenorocirea venită accidental asupra semenilor, îşi asasinează acum în gînd şi în faptă darul, supremul dar al divinităţii, *vieaţa.*

Pretutindeni în amîndouă ţările am văzut lipsă, jale, lacrimi, multe, multe lacrimi, curgînd din ochii mamelor, a nevestelor, a bătrînilor şi a copiilor. Am auzit blesteme şi rugăciuni, toate îndreptate către o fiinţă nevăzută ce sălăşlueşte undeva în imensitatea nepătrunsă a universului. Toţi caută salvarea dincolo de zările cunoaşterii, atunci cînd principiul păcii şi al armoniei se află în apropierea lor, în ei înşişi... Nimeni nu se gîndeşte la aceasta, nimeni nu găseşte o soluţie echitabilă, demnă, care să aducă binefacerile liniştei constructive pe un continent al cărui civilizaţie nu a atins încă apogeul. Fiecare dintre cei în luptă vrea victoria, triumful total asupra celuilalt, dar niciunul nu se gîndeşte că ceeace ei consideră o izbîndă va fi de fapt o nemăsurată înfrîngere...

N'am avut răgaz să aflu mai multe. I-am lăsat bătîndu-se, dărîmînd în chipul unui imn uriaş închinat forţei, tot ceeace sufletul şi mintea lor a reuşit să construiască de-a-lungul mai multor zeci şi sute de ani.

* * *

Am ajuns în Europa. Aici speram să mă odihnesc şi apoi să încep a cutreera după obiceiu, fiecare stat, fiecare locuinţă omenească, unde să aduc mîngîiere şi nădejdi pentru viitor.

Atingînd pămîntul bătrînului continent prieten, credeam că voiu uita cele văzute în treacăt la celălalt capăt al lumii. Intîlnirea cu vieaţa şi aşezămintele sănătoase ale oamenilor de aici, mi-se părea singura putere, care ar fi reuşit

să destrame şi să alunge din preajmă-mi, viziunea chinuitoare a măcelului dintre popoarele galbene.

Dar... speranţe şi credinţi deşarte! Căci relieful spiritual şi harta Europei de altădată, pe care eu le-am găsit prin ungherele amintirii, nu mai pot sta alături cu actualitatea. Ceeace eu, sărman bătrîn încrezător, luasem drept temeiuri de neschimbat, fundamente veşnice ale unei omeniri noui, convinse de inutilitatea crudă a încăierărilor armate, a devenit astăzi prilejul unui alt 1914—1918, mult mai grozav în opera lui de nimicire.

Tratate, principii de dreptate, Liga Naţiunilor, Curtea internaţională dela Haga, umanitatea, au ajuns, cum observ, nişte vorbe goale de conţinut. In Europa fierbe iar cazanul satanei. Am simţit aceasta înainte chiar de a fi atins ţărmul ei dela Nord, cînd mi-a fost dat să văd deasupra mării cîteva din cele mai grozave scene, pe care le-ar putea făuri închipuirea. Eram deasupra Mării Nordului. O ceaţă grozavă plutea peste întinsul apelor. Şi linişte pretutindeni. Deodată aud un sgomot asurzitor. Un bîzîit uriaş, infernal. Nişte păsări metalice străbăteau văzduhul concertînd fragmente din simfonia morţii. Din partea opusă veneau duşmănoase alte asemenea păsări, iar de jos, de pe nişte vase pe care le bănuiam aproape, a început deodată bubuitul tunurilor şi ţăcănitul grăbit al mitralierelor. Se începuse o luptă aeriană susţinută de tirul unităţilor navale... Avioanele inamice îşi căutau reciproc distrugerea. Se alungau într'un joc primejdios, fiecare aşteptînd o greşeală sau o îndrăzneală nechibzuită din partea adversarului. Ai fi zis că s'au încăierat nişte vulturi imenşi, întărîtaţi în sălbăticia lor crudă.

Priveam înmărmurit, aşteptînd din clipă în clipă, finalul...

Unul din aeroplanele angajate în luptă reuşi să treacă înaintea celui duşman, se ridică ceva mai sus decît el şi apoi cu toată iuţeala se aruncă asupra lui. S'au ciocnit şi într'o îmbrăţişare hîdă au luat drumul prăbuşirii către apă. Un plescăit puternic, un ochi involburat şi totul s'a mistuit în pîntecele mării. La suprafaţă cîteva dărîmături din trupurile uriaşilor sdrobiţi şi o... pată: sînge. Etalonul morţii. Incă doi

eroi, mi-am zis. Şi poate aşi fi continuat reflecţiile, dacă nu m'aşi fi întîlnit cu altă surpriză.

Un convoi de vase pluteau către o anumită ţintă. Executau linii dintr'un program sau poate, însoţeau o navă plină cu alimente, ori chiar cu... vieţi omeneşti. Fiecare marinar era la postul său şi fiecare unitate se vedea a fi într'o curioasă aşteptare. Nervii încercau o destindere. Gîndurile eliberate din cătuşele unui pericol imediat, sburau către o mamă, către un tată, o soră sau un frate, către o nevastă ori un copil, rămaşi undeva într'un cămin. In picăturile de rouă, care izvorau de sub lumina ochilor obosiţi, îşi reflecta fiinţa un peisaj scump. Privirile sufletului deslusiau pentru fiecare dintre ei o lume dragă, a cărei înfăţişare le vorbea de iubire, de pace, de muncă şi de veselie odihnitoare. Visau la anii libertăţii pentru care luptă şi astăzi, cînd o detunătură ca de trăsnet veni să le întindă realitatea sub ochi şi să le amintească preţul adevăratei libertăţi. Indată s'a văzut o coloană de apă fierbînd în jurul unuia dintre oraşele plutitoare. Se lovise de o mină şi acum lua grăbit drumul către pîntecele veşnic deschis al mării (Moş Crăciun oftează adînc şi scutură nervos din cap. Vrea parcă să alunge o vedenie ce-i încreţeşte inima de groază).

Numai dacă ai fi văzut — continuă el — tragedia acelei scufundări, ţi-ai putea da seama de efortul vieţii în luptă cu secularul ei duşman: *moartea.*

S'a început lansarea bărcilor. Oamenii îndobitociţi de frică aleargă în desordine către dînsele. Nicio fiinţă din lume n'ar fi fost în stare să-i oprească. Bărcile de salvare erau însă prea puţine şi vasul călătorea vertiginos în adînc. Cei rămaşi pe punte auzeau chemările unui marş funebru... Incă o clipă şi ei vor dispare în gura imensă a apei. Dar... ce-mi văzură ochii? In momentul suprem, toţi şi-au făcut semnul crucii şi au sărit. Iată-i printre valuri! Este şi o femeie. Duce un copil pe spate. Face semne. Vrea să-l scape. Zadarnic. O trosnitură puternică şi nava se înclină desarmată, alunecînd apoi sub greutatea lichidului. Intre lamele care vor să se împreuneze ştergînd astfel urma navei, se zăresc oameni şi o femeie cu un copil pe spate...

Iată ce însemnează războiul naval pentru umanitate şi pentru naţiunile Europei. Iată costul păcii viitoare. Şi cînd te gîndeşti că omul este cel mai superior dintre animalele universului!

Pe uscat, într'o ţară, am văzut îngrijorare, dar şi hotărîre. Intreg poporul vrea să înceteze odată nesiguranţa de pe continent, vrea să isprăvească odată cu atentatorii la siguranţa statelor, vrea libertate şi pace.

Dorinţa aceasta e atît de mare, încît a intrat şi în sufletul copiilor. Ascultă numai.

In locuinţa unui soldat chemat să-şi apere ţara, sub lumina palidă a unei candele, o fetiţă ca de vreo şapte ani stă în genunchi şi se roagă: *„Doamne ajută Patriei să învingă pe duşmanul libertăţii. Pune tărie în braţul lui tăticu spre a-şi servi cît mai bine Ţara. Ajută-i Doamne să vină acasă la mămica întreg şi victorios. Căci numai aşa vom trăi în pace şi linişte"*...

Dincolo de muniţii şi avioane străjueşte acest suflet, mai tare decît toate născocirile destructive din lume.

Trecînd peste liniile Maginot şi Sigfried, care stau faţă în faţă ca doi titani, mi-am zis: oare cu banii investiţi în aceste întărituri extraordinare nu s'ar fi putut construi nişte temple ale culturii şi progresului uman? Nu s'ar fi putut realiza nişte *piese* ale consolidării omeneşti? Da, desigur. Dar nu acum, ci în altă epocă, în viitor. Cînd omul va reuşi să devină stăpînul germenilor *vechi* din lăuntrul său.

In altă parte lupta este tot aşa de disperată. Forţa domină însă libertatea. Conducătorii vor pămînturi noi... Cine ştie ce le va aduce ziua de mîine!?

Către centrul şi Răsăritul Europei m'a isbit o altă noutate. Nu am întîlnit vechea Austrie, Cehoslovacie şi Polonie. Hotarele şi-au strămutat locul, iar limba văd că şi-a schimbat fizionomia. In Polonia mai ales, am văzut oraşe dărîmate, sate prăpădite, urme ale unor proectile ce se fabrică într'un anumit colţ al continentului.

Dar uite, am întîrziat. Mă grăbesc.

* * *

— Stai Moşnege. Ingăduie o clipă şi spune-mi: la noi ce ai întîlnit?

— Ai dreptate! Tocmai de Ţara şi poporul tău uitasem să-ţi spun. Ia aminte!

In Ţara lui Vodă Carol II am găsit lucruri demne de mare cinste şi laudă. Populaţia munceşte necontenit pentru binele şi întărirea statului. Fiecare cetăţean vrea să se ştie părtaş real în opera de prosperitate a Ţării. Nimeni nu vrea război, dar *toţi* sunt gata să-şi apere statul, dacă acesta va fi ameninţat în fiinţa lui. Hotarele Romîniei sunt legate indisolubil cu dreptatea care stăpîneşte unitatea deplină a întregului popor...

Am deschis gura să-l întreb cîte ceva pe Moş Crăciun. Fugise însă. Era şi vremea, căci zorile Naşterii se arătau promiţătoare la ferești.

. . . . . .

Ştiam acum de ce era atît de schimbat moşul acestui an.

Pe mine un gînd nu vrea să mă părăsească totuşi. Imi sfredeleşte mereu creierul: *„Cindva va fi infrîntă Forţa şi va învinge Înţelepciunea"*.

Vasile I. Chicu

Sorcova

1940

Să trăiţi,
Să înfloriţi
Cum înfloresc
Trandafirii,
Bujorii
Şi crinii!...

O vieaţă bogată,
De Domnul lăsată!...

Intre oameni,
Să fie:
Mereu veselie,
Mereu bucurie,

Multă bunătate,
Multă sănătate
Şi gînduri curate;
La anul şi la mulţi ani!...

N. Olaru

Vieaţa lui Iisus*)

Pentrucă numărul acelora ce se dau drept „spirite libere" deoarece au părăsit rîndurile Miliţiei Creştine pentru Ocne, se dau în vînt să-l răpună pe Iisus a doua oară, să-l omoare în sufletele oamenilor, creşte zilnic mărind ceata părtinitorilor Intunericului, autorul îşi propune să readucă în faţa lumii cetitoare, istoria unei vieţi, care a rămas pînă astăzi, neîntrecută în neprihănire, în bunătate şi în sfinţenie şi care a trasat cea mai puternică dîră în sufletul omenirii: Creştinismul.

„Zi de zi tot mai adîncă se sapă groapa Marelui Surghiunit şi totuşi nu isbutesc să-l îngroape pe El de-a-ntregul".

Secole după secole au încercat cetele de „liberi cugetători", de lampişti şi zugravi ai gîndului să înjghebe religii, pentru a le pune în locul aceleia creată de fiul lemnarului din Nazaret, dar au căzut tot cu atîta uşurinţă precum au fost ticluite, pentrucă convertiţii erau puţini şi firavă le era evlavia.

De-a-lungul celui de-al XIX-lea secol, se încercase înlocuirea creştinismului cu religii ce-şi căutau geneza în aspectele trecătoare ale vieţii sociale: Religia Adevărului, a Spiritului, a Proletariatului, a Eroului, a Umanităţii, a Patriei, a Imperiului, a Raţiunii, a Frumosului, a Naturii, a Solidarităţii, a Antichităţii, a Energiei, a Păcii, a Durerii, a Milei, a Eului, a Viitorului ş. a. m. d.; unele nefiind decît ajustări ale creştinismului din doctrine politice sau filosofice, care încercau să se schimbe în mistice. Insă aceste trei abstracţii nu umpleau sufletele din care voiau să-l isgonească pe Iisus.

*) Consideraţiuni la cartea lui Giovanni Papini—Vieaţa lui Iisus — editura Cugetarea.

S'au încercat a se îmbina concepţii de religii, care să aibă mai mult decît celelalte, ceea ce caută muritorii în religii: Francmasonii, Spiritiştii, Teosofii, Ocultiştii, Ştiinţiştii, însă petecirile lor stîngace n'au fost în măsură să reziste timpului şi să sature sufletele convertiţilor, aşa că au trebuit să îngenuncheze în faţa Marelui Adevăr.

Şi totuşi după atîta delapidare de timp şi de deşteptăciune, Iisus n'a fost încă alungat de pe lume. Pomenirea lui e vie pretutindeni: pe zidurile bisericilor şi a şcoalelor, pe culmile munţilor şi a clopotniţelor, la răspîntiile drumurilor, la căpătîiul patimilor şi a mormintelor, milioane de cruci pomenesc moartea Răstignitului.

Vieaţa lui Iisus umple muzeele, căci orice s'ar face Hristos rămîne un sfîrşit şi un început, o genună de taine dumnezeeşti, la răspîntia a două crîmpee de istorie omenească.

Antichitatea şi creştinismul nu se mai pot contopi. Inainte şi după Hristos. Ce a fost înainte de El putem cerceta, dar nu ne mai aparţine, nu mai este un bun al nostru, e însemnat cu alte litere. Era, civilizaţia, vieaţa noastră începe odată cu Naşterea lui Hristos.

Cezar pe vremea lui, a stîrnit mai multă vîlvă ca Iisus. Platon propoveduia mai multă ştiinţă ca Iisus. Dar cîţi mai vorbesc astăzi de ei? Cine se mai înflăcărează pentru ori împotriva lui Cezar?

Pe cîtă vreme Iisus e mereu viu între noi. Sunt oameni care-L iubesc, sunt oameni care-L urăsc. Dăinueşte o patimă pentru patimile Lui şi alta pentru nimicirea Lui.

Iar îndîrjirea atîtor oameni împotrivă-I, dovedeşte că Iisus n'a murit încă. Trăim în era creştină, şi ca să ne pricepem lumea, vieaţa, pe noi înşine, trebuie să începem dela El.

Nicio epocă n'a fost ca a noastră, mai înstreinată de Iisus şi de Iisus mai nevoită.

Vîrtejul preocupărilor de ordin material împinge omenirea din ce în ce mai departe de Hristos şi pentru readucerea Lui vechile cărţi n'ajung. Nicio carte, chiar de ar fi scrisă de un geniu cum nu s'a mai pomenit, n'ar putea fi mai frumoasă şi mai desăvîrşită ca Evangheliile. Candida sobrietate a celor dintîi 4 istorici, nu va putea fi biruită, cît

lumea, de toate minunile stilului şi ale poeziei. Prea puţin se poate adăoga celor spuse de evanghelişti. Dar cetitorii Evangheliei sunt din ce în ce mai puţini, căci fiecare generaţie are grijile, preocupările şi sentimentele sale.

Străvechea Evanghelie trebuie să fie răstălmăcită într'un limbaj potrivit timpului şi înţelegerii de azi. Pentru ca Iisus să rămînă viu în vieaţa oamenilor, veşnic de faţă, trebuie să fie reînoit din cînd în cînd.

Autorul îşi propune să ia pe umerii lui această grea sarcină; de a reînvia în sufletele contimporanilor pe Marele Surghiunit, faţă de care se simte vinovat, deoarece în tinereţe negase orice transcendenţă.

Iisus s'a născut în staul. In staulul adevărat, nu porticul sprinten, uşor, pe care l-au zugrăvit pictorii, nici în eslea pe care închipuirea cofetărească a iconarilor a născocit-o în zilele noastre. Iisus s'a născut în închisoarea vitelor care muncesc pentru om. Intre 4 ziduri netencuiţi, cu bolovani murdari pe jos, cu un acoperiş din bîrne şi lespezi, întunecos, murdar, cu miros greu, curat nu-i decît jgheabul. Acesta e adevăratul staul în care s'a născut Iisus. Locul cel mai murdar de pe lume a fost cea dintîiu încăpere a singurului Neîntinat dintre cei născuţi de femeie. Fiul omului, ce-a avut să fie sfîşiat de vitele cărora le zicea oameni, iar cele dintîi vieţuitoare ce au proslăvit pe Iisus au fost vitele, nu oamenii, dar cu El se va pune capăt închinării la vite.

Dobitoacele din Ierusalim îl vor omorî, dar pînă atunci cele din Bethleem îl încălzesc cu răsuflarea lor.

După vite, pîndarii vitelor au fost primii oameni ce s'au închinat Pruncului Iisus; chiar dacă Ingerii n'ar fi dat de ştire măreaţa Naştere, ei tot ar fi dat fuga să vada pruncul Streinei.

Dar mai ales cînd cel născut era dintre cei obidiţi, şi cel aşteptat de mii de ani. După cîteva zile se arătară Magii din Chaldeea. Ingenunchiară în faţa lui Iisus. Veneau să se închine unui Rege şi au dat peste un prunc înfăşat ca vai de lume, ascuns într'un staul, care nu ştia nici să întrebe nici să răspundă, dar care, cu anii, era sortit să dispreţuiască comorile lumeşti şi lumeasca lor înţelepciune.

Magii dela Bethleem înseamnă vechile teologii care recunosc desăvîrşita revelaţie. Ştiinţa ce se umileşte în faţa Nevinovăţiei. Bogăţia care se culcă la picioarele Săräciei. Se cuvenea să se închine lui Iisus: după vitele care înfăţişau firea, după ciobanii care înfăţişau norodul, aceaste de a treia putere: Înţelepciunea—îngenunchia în faţa Eslei din Bethleem.

Ii aduc aur, pe care Iisus îl va călca în picioare. Ii aduc tămîie, nu pentru a înăbuşi miasma grajdului, ci pentrucă liturghiile lor sunt sfîrşite, nici nu vor mai avea nevoie de fum şi mirodenii pentru altarele lor. Ii aduc smirnă ce slujeşte la îmbălsămat morţii, pentrucă bine ştiu că acest copil va muri în floarea vîrstei, iar mama care zîmbeşte plină de fericire, va avea nevoie de smirnă pentru ca să-I îmbălsămeze trupul.

S'au cutremurat stăpînii lumii, şi cei mai laşi din ei s'au simţit clătinaţi din scaunele lor de ceară. Irod cel Mare, care prin crime căpătase stăpînirea asupra Evreilor, dădu poruncă să fie măcelăriţi pruncii, marcînd ultima şi cea mai mîrşavă ispravă a vieţii lui. Dar această măcelărie a Nevinovaţilor în preajma leagănului unui Nevinovat avea un tîlc profetic: mii şi mii de nevinovaţi vor trebui să moară, după naşterea lui, pentru singura nelegiuire de a fi crezut în Invierea lui Hristos.

Se naşte, ca să moară pentru ceilalţi şi iată că mii de prunci mor acum pentru el ca să-i ispăşească naşterea.

Dar Iisus nu moare acum cînd durerea nu ar fi destul de simţită, ci va muri atunci cînd va simţi durerea în toată amărăciunea ei. Scăpat de apriga ură a lui Irod, după fuga în Egipt, se întoarce cu părinţii în Nazaret, unde rămîne necunoscut de Scriptură. Lucra împreună cu Tatăl său la lemnărie.

Inainte de a fi făuritor de suflete, Iisus a fost meşteşugar. A fost sărac înainte de a chema pe calici la ospăţul Impărăţiei Sale. Iisus a ştiut de învăţul a trei mari învăţaţi: Munca, Lumea şi Cartea. A cunoscut Iisus că poporul Evreu e cel mai fericit şi cel mai nefericit dintre popoarele lumii. Istoria lui e o Taină care începe cu idila din Grădina Desfătărilor şi se sfîrşeşte cu tragedia de pe măgura Căpăţînei.

A cunoscut proorociile făcute de Antemergătorii prooroci şi şi-a ştiut soarta şi răsplata Marei Iubiri ce o purta lumii aceştia. Iisus însuşi se supuse proorociilor şi se duse la Iordan să se boteze, îngenunchind în faţa Proorocului Focului recunoscînd menirea acestuia drept sol care şi-a făcut datoria şi care îşi poate spune ca şi Simeon cînd aduse Pruncul la Templu.

Inainte de a intra în lume Iisus face ultima pregătire în Pustiu, timp de 40 de zile de post, care va fi ultima şi cea mai temeinică pregătire pe care Iisus o primeşte dela Tatăl, dar şi prima încercare de ispitire din partea Satanei pe care-l înfrînge în sufletul Său şi pleacă din Pustiu, spre a-l înfrînge în mijlocul oamenilor. Iisus începe lupta împotriva Intunericului din Capernaum. Prin Sinagogi unde vorbeşte poporului despre Impărăţia cea nouă care începe şi tot din Capernaum îşi alege Iisus pe cei 4 ucenici ai săi dintre pescarii Capernaumului. Dar nici în alegerea ucenicilor Iisus nu procedează la întîmplare.

Pescarii sunt oameni răbdători care ştiu să aştepte, dar le va da în schimbul lungii lor aşteptări şi suferinţi nimbul nemuririi şi sfinţeniei. Intrarea lui Iisus în lume e măreaţă prin cea mai tainică încurajare a omenirii de a se bucura de vieaţă, prin cuvîntarea de pe Munte, în care omenirea îşi poate vedea posibilitatea ridicării către Cer, mai ales a celor săraci, a celor ce plîng, a celor flămînzi şi însetoşaţi de dreptate. A răsturnat vechea credinţă, vechea orînduială a treburilor.

Iisus a strigat trecutului încremenit în agonia sa, firii în voia căreia e aşa de uşor de lăsat, părerii tuturor şi vulgare cel mai răspicat „Nu" din cîte cunoaşte istoria lumii.

Menirea lui Iisus e îndreptarea, prefacerea omului, desăvîrşirea-i viitoare, la care se poate ajunge, numai prin răsturnarea din adîncuri a stării sale de astăzi. Iisus e icoana, arhetipul, Adamul omenirii din nou plăsmuită şi topită încă odată în întregime, din temelie şi această totală schimbare, această topire a adîncurilor sufleteşti, Iisus o va aduce numai la focul Iubirei.

Iubirea de oricine, iubirea care nu face deosebire între

cetăţean şi străin, între omul frumos şi urît, între tîlhar şi filosof, între frate şi duşman. Despre această iubire nimeni n'a vorbit înainte de Iisus, nimeni dintre cei care au vorbit de iubire. Nu s'a ştiut de ea pînă la cuvîntarea de pe Munte.

E măreţia şi noutatea lui Iisus. Noutatea-I cea mare, măreţia-I veşnic nouă. Nouă şi pentru noi, căci nu-i pricepută, imitată, ascultată, veşnică, asemeni veşniciei şi adevărului. Gîndul lui Iisus e unul singur: Să-i schimbe pe oameni din bestii în sfinţi prin ajutorul iubirii.

Taina imitării lui Dumnezeu e „Iubirea".

Calea singură a transhumării e „Iubirea" Iubirea omului de om, iubirea prietenului şi a neprietenului.

Dacă această iubire nu este cu putinţă, cu neputinţă e mîntuirea. Iubirea e raiul. Hristos întru aceasta e Cel care-l aduce pe Adam din nou în faţa porţii Grădinii, şi-i arată prin care poartă să reintre acolo, ca să nu mai iasă niciodată. Dar cuvîntării de pe Munte, Iisus trebuie să-i alăture faptele, să-i consacre vieaţa, şi cînd e răstignit pe Culmea Căpăţînei, scuipat şi batjocorit, El nu-i va părăsi, nu-şi va retrage Iubirea cu care a cucerit popoarele.

Această iubire pe care Iisus a dăruit-o în întregime lumii, s'a revărsat mai întîiu asupra Apostolilor. In schimbul ei, Iisus a primit, mai înainte de a fi chinuit de duşmani, chinurile prietenilor. Preoţii îl omorîră o singură dată, ucenicii îl făcuseră să pătimească în toate zilele. Patimile sale n'ar fi fost desăvîrşite în cruzime, de n'ar fi avut parte pe lîngă Saduchei, sbirii Romani, plebe şi de părăsirea Apostolilor. Unul se leapădă de Iisus de 3 ori şi tocmai acela care părea mai credincios; şi multe supărări i-au cauzat aceşti pescari tari de cap.

Iisus a urît bogăţia şi n'a căzut niciodată victima unui gînd ce ar înclina către iubirea banilor, nici cînd Satana îl ispiteşte în Pustiu, nici cînd vin să-l iscodească de-i bine să plătească Cezarului dajdia.

Banul care a omorît atîtea trupuri, ucide zilnic mii de suflete. Mai molipsitor ca zdreanţa, mai ciumat ca puroiul buboiului, ca cojile haznalei pătrunde în toate casele, luceşte pe tejghelele zarafilor, se ascunde prin sipete, pîngăreşte

căpătîiul somnului, mînjeşte mîinile cele nevinovate ale copiilor, ispiteşte fecioarele, plăteşte munca gîdelui, străbate faţa lumii ca să aţîţe ura, să scormonească pofta, să grăbească stricăciunea şi moartea.

E cuminicătura cea păcătoasă a Diavolului.

Iisus nu atinge cu mîna lui, Banul.

Iisus iubeşte copiii, pentrucă copilul e curat, e neîntinat ca sfîntul, gol şi nevoiaş ca săracul, uimit şi îndrăgostit ca poetul. Neştiinţa lor e mai luminată ca învăţatul învăţător, nevinovăţia lor e mai puternică decît înţelepciunea ce se răsfrînge în vorbele întreţesute de raţionamente. Numai oglinda netedă poate primi răsfrîngerile revelaţiei, căci copilul, prin harul naşterii e dela început aşa cum va trebui să fie iarăşi vîrstnicii după cumplite strădanii.

Dar totuşi cu marea-i iubire pentru tot ce-i fiinţă omenească, Iisus era sortit să fie vîndut pe un preţ de nimic de unul din cei mai apropiaţi de-ai săi.

Durerea i-a fost cu atît mai mare cu cît a ştiut din vreme acest lucru, pe care l-a făcut cunoscut şi celorlalţi 12 la Cina de Taină, cînd împărţindu-le simbolic—trupul şi sîngele, îi înştiinţează de clipele grele prin care va trebui să treacă. Potirul morţii pe care Iisus îl simţea apropiindu-se nu-L înspăimîntă pentru propria-I suferinţă.

Şi dacă Iisus se retrase în sihăstria înoptată a Măslinilor, nu o face pentru a cere ertarea lui de osînda morţii, ci scăparea de păcatele ce-i pîndesc, acum şi mai tîrziu, pe cei ce spun a crede într'însul. Jalea lui a isvorît din iubire şi nu din frică. Insă nimenea nu va şti poate niciodată adevăratul tîlc al cuvintelor, pe care Fiul le rosteşte în faţa Tatălui în singurătatea rece a Măslinilor. Un mare creştin din Franţa a denumit povestea acestei nopţi: „Taina lui Iisus". Taina lui Iisus e singura Taină omenească din Evanghelie. Rugăciunea din Ghetsemanni e cea mai nepătrunsă taină dumnezeească din toată povestea vieţii lui Iisus.

Se apropiau clipele cele mai grele în care Fiul omului trebuia să pătimească chinuri aduse de răsbunarea poporului Evreu şi care chinuri îi vor fi mărite prin durerea cauzată de Apostoli, care îl vor părăsi lepădîndu-se de Dînsul pînă

la trei ori. Căci după priveghiul din Ghetsemanni care fusese începutul agoniei, veneau loviturile ce trebuiau să slăbească picătură cu picătură acea carne în care Fiul omului şi-a sălăşluit fiinţa. Sărutul lui Iuda, fuga prietenilor, frînghia cu care i se legau mîinele, ameninţările judecătorilor, istovirile paznicilor, josniciile lui Pilat, urletele de moarte ale celor ce-i cereau răstignirea, batjocura sutaşilor şi drumul cu crucea'n spate în mijlocul rînjiturilor şi ocărilor acelor pe care-i iubise, istovise carnea Fiului omului.

Dar Iisus a întărit în clipa sfîrşitului cea mai dumnezeească şi grea dintre învăţăturile Sale: *„Dragostea de duşmani"*. Chipul omenesc al Dumnezeului e ud de sudoarea îngheţată. Loviturile de sapă îi ciocănesc capul de parcă l-ar izbi. Soarele care atît de plăcut încălzeşte deopotrivă pe drepţi şi nedrepţi îi orbeşte ochii Răstignitului şi-i înăspreşte usturătura pleoapelor.

Simte prin tot trupul o lîncezeală, o dorinţă de odihnă cărea-i ţine piept din tot sufletul; a făgăduit doar să pătimească pînă la capăt, orice va fi nevoie şi tot odată i se pare că-i iubeşte cu o duioşie şi mai cotropitoare pe cei ce-i părăseşte, chiar pe cei ce se istovesc să-l omoare.

Iar din adîncul sufletului I se încheagă pe buze cea mai dumnezeească rugă din cîte s'au înălţat vreodată spre cer de cînd trăiesc oamenii, şi se închină: „Tată, iartă-i că nu ştiu ce fac". Sunt ultimele cuvinte pe care Iisus le îndreaptă către Tatăl ceresc şi cu care încheie cea mai dumnezeească iertare pentru cei de dragul cărora a primit să fie pironit pe Cruce.

„O mie nouă sute de ani s'au perindat din ziua cînd s'a auzit acest strigăt, iar oamenii sporit-au larma vieţii lor ca să nu-l mai audă. Ci în fumul şi pîcla cetăţilor noastre, prin negura tot mai adîncă în care oamenii aprind focurile mizeriei, acest strigăt cu înţelesu-i divin nu a pătruns în sufletele noastre. Hristos a murit pe Cruce după cum au voit-o oamenii, după cum ales-a Fiul, după cum se învoi Tatăl. Agonia i s'a isprăvit, iar Iudeii sunt mulţumiţi. A ispăşit pînă la urmă şi a murit. Acum începe ispăşirea noastră, aceasta încă nu s'a isprăvit. Moartea lui Iisus e vremelnică, viaţa Lui e veşnică".

Andrieş Petre

Cataclismele fizice şi sociale

Toţi oamenii de ştiinţă au ajuns de perfect acord să considere drept cel mai mare cataclizm, de cînd există viaţă aici pe pămînt, apariţia omului. De ce? Pentrucă a ajuns la numărul cel mai mare de capete, dintre toate mamiferele superioare, prezentînd cele mai anormale aglomeraţii, pe spaţii relativ mici. Al doilea, că s'a răspîndit pe întreaga suprafaţă a globului. Plantele şi animalele au graniţe peste care nu pot trece; omul şi cu tovarăşul lui, cîinele, sunt cele mai cosmopolite fiinţe de pe faţa planetei; ele nu cunosc graniţe. A treia consideraţie e încă şi mai puternică: nicio fiinţă de pe glob n'are o influenţă mai mare asupra relaţiilor dintre cele patru învelişuri ale planetei şi nu le poate modifica mai mult, ca speţa noastră omenească. Dacă ne gîndim la învelişul organic, rolul omului e covîrşitor. Aclimatizarea diferitelor speţe vegetale pe toate continentele şi înmulţirea animalelor prin domesticire, au schimbat cu totul înfăţişarea planetei noastre, aşa că putem afirma că omul faţă de celelalte fiinţe e agentul cel mai energic.

* * *

Cele dintîi încercări de a face statistica populaţiei umane, datează abia de 150 de ani. Pentru aceasta a fost nevoie de numeroase aparate administrative. Pe timpul lui Frederich cel mare, se număra mai întîi armata şi pe urmă familiile, iar rezultatul aproximativ era un secret de stat. Mai tîrziu în ţările lutherane s'a încercat o numărătoare a populaţiei după condicile bisericilor — născuţi şi morţi — şi acest sistem se propagă din ţările scandinave pînă la St. Unite. Dacă în ţările civilizate numărătoarea mergea greu, ne închipuim ce piedici s'au întîmpinat în organizarea unei statistici serioase,

în continentele cu populaţii nomade. Astăzi ştim că populaţia globului a depăşit cifra de 2 miliarde, dar e răspîndită în aşa fel că prezintă patru furnicare: apusul Europei, răsăritul Americei de nord, Japonia cu China şi India. Intîlnim însă şi patru mari goluri de populaţie: pustiurile calde, pădurile ecuatoriale, taiga şi tundrele polare. Desigur că îndesirea populaţiei atîrnă mai cu seamă de cauze fizice, dar există şi cauze sociale care sunt hotărîtoare. S'a observat o strînsă legătură între gradul de civilizaţie umană şi desimea populaţiei. De ex.: la vînători nomadismul e fatal. Dacă s'ar îndesi ar sperja sau distruge complect vînatul. Păstorii asemenea sunt nomazi, în veşnică mişcare cu turmele lor. Numai cînd omenirea devine sedentară pe ogorul cultivat, atunci se îndeseşte, ajungînd să formeze centre de populaţii active, chiar în regiuni lipsite de ploi sau cu climat ucigător. Marile aglomeraţii urbane la început erau în ţările calde: Theba, Memphis, Babilon; apoi s'au ridicat în regiunea mediteraniană: Athena, Cartagena, Roma, Byzanţ, Damasc; iar astăzi marile metropole industriale sunt în clima aspră cu 4 anotimpuri: New-York, Londra, Paris, Berlin, Tokio. Anglia care pe timpul Romanilor era o pustie, azi e ţara cea mai populată; Irlanda era Hibernia, iar Islanda, ultima Thule pentru strămoşii noştri.

Odată cu progresul pe scara civilizaţiei, omenirea a crescut în număr. Europa la 1800 avea 175 mil.; la 1900 avea 450 mil. şi azi are 528 mil. St. Unite în 1800 aveau 5 mil. locuitori şi azi are 140 mil. Omenirea într'o sută de ani s'a dublat dela 1 miliard la două. Statisticienii o duc pînă la 10 miliarde! Dar această creştere n'are nici o limită? Se cunoaşte o lege a vieţii: *cu cît o speţă e mai fecundă, cu atît are duşmani mai mulţi; dar dacă dispare duşmanul, speţa degenerează şi se decimează prin boli.* Natura face totdeauna echilibru. Un lucru e sigur: înmulţirea omenirii e în funcţie de civilizaţie; această civilizaţie poate să stăvilească bolile, dar veşnic apar altele; poate să execute toate cerinţele higienei, dar în aglomeraţii nu există aer curat, deci igiena n'are piedestal; hrana prin civilizaţie sporeşte, dar nu în raport cu omenirea; astfel că în plin secol al maşinismului şi electricităţii, jumătate din omenire sufere şi piere de foame! Europa n'ar putea hrăni

furnicarul de lume din propriile ei resurse ; de aici necesitatea imperiilor coloniale sau a robiei celorlalte continente din punct de vedere economic.

Să analizăm acum piedicile care se pun în calea progresului şi înmulţirii omenirii. Avem mai întîi *cataclizmele fizice* din natura moartă : cicloanele cu trăsnetele, inundaţiile, erupţiile vulcanice şi cutremurele. Ori şi cine, deschizînd un atlas, poate localiza aceste calamităţi ale naturii, dar se va convinge că nici una n'a fost generală, pe tot globul[1]). Există însă şi cataclizme sociale, tot pe atît de serioase : accidentele, bolile sociale şi războaiele. Mii de oameni pier în fiecare an, victimele mamiferelor sau reptilelor carnivore şi a insectelor veninoase. Dacă toţi minierii[2]) ucişi într'un an ar defila prin faţa noastră în rînduri de cîte patru, ar forma o coloană de 10 km. lungime ! Dar gîndiţi-vă cîte victime fac căile ferate, naufragiile, automobilistica şi aviaţia ? ! Bolile sociale : vărsatul negru, frigurile galbene, boala somnului şi scorbutul, ucid fără cruţare. In 1830 a zecea parte din populaţia Europei a fost ucisă de vărsat ; în Brazilia mor zilnic o sută de oameni de friguri galbene. La noi avem pelagra, tuberculoza şi sifilisul, ca să nu mai vorbim de plaga socială a alcoolismului. Războaiele sunt militare şi civile (revoluţiile) şi ne fac adesea a regreta progresul technic al civilizaţiei, căci îl vedem că se întoarce asupra noastră înşi-ne.

In concluzie : cataclizmele fizice ucid cîte $^1/_2$ mil. pe secol (statistica 1912) şi această cifră descreşte prin măsurile de apărare ale civilizaţiei. Cataclizmele sociale ucid cîte 100 mil. pe secol, adică 1 mil. pe an, şi cifra aceasta creşte cu cît populaţia e mai deasă. Dar chiar dacă n'ar exista aceste cataclizme, mai sunt alte considerente şi credem că omenirea e destul de matură de a gîndi să le înlăture.

Există o lege a naturii : *mediul fizic a diferenţiat fracţiuni în massa omenirii.* Orice grup social, se naşte, evoluează şi moare. La animale există speţe de aceeaşi clasă, cari nu se încrucişează niciodată. Exemplu vă pot da zoologii. La om

[1]) Nici chiar potopul Biblic (Abbé Moreux).

[2]) Sunt mine săpate şi sub apele oceanului.

toate speţele se încrucişează, astfel că nici o rasă n'a mai rămas curată. Au existat încrucişări fericite, dar foarte multe sunt nenorocite. Cînd se încrucişează vigoarea fizică cu superioritatea psihică, rezultatul e perfect. Exemplu: Elenii. Gîndiţi-vă însă la metişi, mulatri şi zambos din America centrală, oameni care nu traiesc decît 30—40 de ani şi sunt incapabili de a se ridica sufleteşte. Astfel a ieşit *rasismul*, adică tendinţa de a păstra originalitatea şi calităţile rasei. Ex.: Turcii şi-au pierdut calităţile neamului prin poligamie, dar şi-au menţinut unirea sufletească prin religie. Fiindcă degeneraseră şi ajunseseră cel mai tembel popor din Europa, Kemal a desfiinţat poligamia şi a zdruncinat şi credinţa tradiţională. Evreii din contra, prin lipsa de altoire cu sînge strein, dau astăzi cel mai mare contingent de degeneraţi şi nebuni. Am putea aduce multe exemple, dar e timpul să venim la partea cea mai grea.

* * *

Numai societatea poate crea un tip superior de umanitate. Un individ este totdeauna în funcţie de poporul din care face parte. Scos din sînul acestei societăţi care l'a creat, nu mai preţuieşte nimic; devine un simplu animal biped care va putea trăi într'un mediu favorabil mulţumită atavismului, dar nu va mai putea face un pas spre progres. Astfel în sînul societăţilor omeneşti s'au desprins *personalităţile conducătoare*, cari pot fi militare, politice şi culturale. Cînd puterea de expansiune a unui neam se întruneşte în munca şi energia unui singur om, avem *un geniu militar*. Ex.: Anibal, Cezar, Napoleon, Franco. La noi Mircea, Ştefan, Mihai. Nu ei s'au aşezat în fruntea popoarelor, ci popoarele i-au ridicat în fruntea lor ca exponenţi de valoare, dîndu-le încredere oarbă.

Cînd un popor trece prin momente critice, mediul social crează o personalitate care reuşeşte a sintetiza într'o epocă anumită, dreptul la viaţă a unui neam întreg, care vorbeşte prin gura unui singur om. Avem *un geniu politic*. Ex.: Richelieu, Cromwel, Metternich, Bismarck, Cavour, Ribiera, Mussolini, Hitler sau revoluţionarii Washington, Bolivar, Wilhelm Tell, Garibaldi, Tudor Vladimirescu. Aici se cere condiţia ca poporul

să fie o națiune omogenă și liberă. Dar adevăratele glorii ale omenirii sunt acele personalități care se ridică mai presus de neamul din care fac parte și lucrează, inventează și descopăr pentru umanitatea întreagă. Avem *geniile culturale*. Ex.: Galileu, Copernic, Kepler, Laplace, Newton, Einștein (în știință); Mozart, Beethowen, Chopin, Tschaikowsky (în muzică); Michel Angelo, Raphael, Rubens, Rembrandt (în picturi), etc...

S'a observat că talentele se moștenesc, dar geniile sunt sterile. Ca să avem genii trebuie să păstrăm calitățile rasei care sunt primejduite prin amestec și să facem selecționare. Astfel a apărut în ultimul deceniu, o știință nouă: *Eugenia* sau îmbunătățirea raselor, prin oprirea amestecului cu alte rase și prin oprirea reproducției la oameni atinși de boli sau degenerați sufletește. In anii trecuți Germania a sterilizat peste 100.000 de condamnați criminali.

Omul este o ființă foarte curioasă, la care constatăm numeroase contraziceri. Este și blînd ca mielul și crud ca cea mai oribilă fiară — crud rafinat. — Oricum ne-am gîndi, idealul omenirii este a merge spre diferențiare, nu spre uniformizare. Care grădinar ar vrea să aibă în grădina sa numai un singur fel de flori? Chezășia progresului stă în specificare. Uniformizarea ne apropie de animale. Putem să tindem spre uniformizarea fizică, dar ar fi o nenorocire să nu sperăm în varietatea infinită a psihicului.

* * *

S'au făcut profeții. Louis Boussenard crede că peste cîteva mii de ani, oamenii de rasă albă vor dispare și globul întreg va fi stăpînit de o rasă rezultată din încrucișarea negrilor cu vigoare fizică, cu galbenii—superiori din punct de vedere psihic. Fapt cert este că întreaga omenire degenerează pe zi ce merge și cauza e tocmai progresul civilizației. Cum? Să ne dăm ca exemplu pe noi Europenii, care ne socotim elita omenirei și să ne exprimăm atît de popular ca să înțeleagă toată lumea: 1. Omul civilizat mănîncă prea mult (de aici toxine); 2. șade prea mult (de aici atîtea boli) și în antiteză 3. gîndește prea mult și prin aceasta se produc în corp și mai multe toxine. Trebuie o reformă radicală în omenire, ca

să nu meargă în prăpastie şi n'aş putea-o exprima mai clar decît celebrul scriitor Blasco Ibanez, care la vîrsta de 72 ani face ocolul globului şi scrie ultima sa lucrare, cu adevărat cîntecul lebedei. Vă citesc ultimele rînduri ale acestui mare cugetător romancier: „Ceeace am învăţat [1]) nu e nici vesel nici liniştitor. Progresul civilizaţiei a permis să se circule uşor şi medicina a înlăturat multe epidemii care au decimat întotdeauna sărmana omenire. Lumea se înmulţeşte, dar nu în aceeaşi proporţie cu alimentele. Noi, cei de rasă albă avem pămînturile cele mai bune, dar dacă într'o zi milioanele de asiatici găsesc un şef ca pe vremuri? Războaiele despart popoarele. Văd viitoarele cîmpuri de luptă care ar putea să nu existe dacă omenirea ar avea bunăvoinţă. Din nefericire omul nu s'a schimbat şi pe tot globul e acelaş. Progresul e numai material şi mecanic. Revoluţia sufletească nu s'a produs încă. Creştinismul a încercat-o dar fără succes, căci nici un creştin nu trăieşte după perceptele creştine. Omenirea trebuie să-şi refacă sufletul şi atunci numai va fi o lume nouă. Trebuie să ucidem în noi egoismul şi să intronăm abnegaţia şi toleranţa în lume".

G. Raşcu, profesor

[1]) Din călătoria în jurul globului.

Flori şi ornamente din hîrtie

O problemă pentru cei ce se ocupă îndeaproape cu cartonajul, decupajul, lipituri sau orice combinaţii de hîrtie, este chestiunea cleiului.

Cleiul de tîmplărie, deşi e cel mai indicat şi recomandat are inconvenientul, adesea neînlăturabil: cere să fie încălzit. Din altă parte—murdăreşte atunci cînd nu se umblă cu destulă atenţie.

Papp-ul din făină de grîu nu prezintă garanţii în ceea ce priveşte durabilitatea.

Un cleiu bun, uşor de preparat, cleiu ce se păstrează bine şi mai ales nu murdăreşte, este:

Cleiul de scrobeală (Amidon)

Ne vom procura dela băcănie scrobeală în granule, ca $^1/_2$ pahar.

Turnăm, pînă la completa acoperire, apă şi amestecăm, căutînd să transformăm totul într'o cocă uniformă.

Fierbem într'un vas destinat acestui cleiu, ca 2 pahare de apă. Turnăm în apa fierbîndă, amestecul cu scrobeală, avînd grijă ca în timpul turnatului să mestecăm cu un beţişor.

Incălzim din nou, mestecînd tot timpul. Incălzitul durează pînă cînd toată masa va căpăta transparenţă. Cleiul e gata.

Turnaţi zece (10) picături de acid fenic concentrat. Acidul serveşte de prezervativ. Dacă vasul se poate închide ermetic, cleiul se păstrează un timp îndelungat.

Cînd am avea nevoie să încleiem obiecte solide ca: scoici, vase sparte, carton gros, putem prepara următorul:

Cleiu pentru vase

O bună lingură de brînză de vacă (brînza să fie proaspătă) va fi opărită.

Amestecăm această cantitate de brînză cu 2 albuşuri de ou şi zeama dela 5 (cinci) căpăţini de usturoi.

Frecăm pînă vom căpăta o cocă uniformă, lipsită de granule. Păstrarea cleiului se face într'un vas cu capac ermetic. Atunci cînd e nevoie să lipim, e necesar să ştim că sudatul se va face la perfecţie, dacă ambele bucăţi destinate încleierii vor fi bine unse.

Cleiul prinde atît de bine încît, deobiceiu, vasul se sparge în altă parte atunci cînd se întîmplă să fie scăpat.

Materialele necesare în vederea realizării celor expuse aici ar fi:

Coli mari de hîrtie pentru învelit şi pentru plicuri. In comerţ se găsesc de diferite culori, albastru, roşu, galben, orange şi verde.

Hîrtie velină.

Hîrtie de mătase, de diferite culori.

Hîrtie „glacé" de diferite culori.

Demi-carton.

Sîrmă zincată—subţire.

Lînă.

Aţă de diferite culori.

Intrebuintînd culori vii, căutînd să punem multă atenţie în execuţie şi mai multă grijă în a nu murdări cele ce se lucrează, reuşim să introducem o ocupaţie atrăgătoare, foarte plăcută, mult căutată de copii şi mai ales folositoare.

Acolo unde s'a practicat decupajul şi îndoiturile de hîrtie, lucrurile nu prezintă nicio greutate. Dacă copiii nu cunosc acest fel de ocupaţie, e bine ca în cursul a cîtorva ore, să li se facă pregătirea, dîndu-li-se de executat lucrări uşoare din hîrtie ca „scara mîţei" steluţe din benzi, diferite tăieturi. In aceste ore preliminare se va crea obişnuinţa de a copia pe hîrtie pergamentată şi copiatul cu ajutorul indigoului. Copiii vor face exerciţii de mînuire a compasului şi dekametrului, exerciţii de formarea patratului din hîrtie şi li se vor preda cunoştinţi sumare despre centru şi margine.

Pentru a uşura execuţia, copiii vor copia de pe planşele desenate şi prezentate de învăţător în mărime naturală. La confecţionarea florilor se întrebuinţează de obiceiu, hîrtie gofrată, ori ţinînd cont de faptul că suntem nevoiţi să facem risipă de hîrtie şi nu putem conta pe niciun fel de cîştig cît de mic, rămîne să ne împăcăm cu gîndul că acest sacrificiu material e pur şi simplu sacrificiu. Luînd în seamă toate acestea ne vom procura şi vom întrebuinţa hîrtie de mătase (subţire ca foiţa de ţigară). În comerţ se găseşte o colecţie bogată de culori ce o vom completa-o cu hîrtie aurită şi argintată.

In unele cazuri putem confecţiona singuri hîrtie gofrată, natural că nu în cantităţi atît de mari încît să putem lucra orice.

Dar atunci cînd e cazul să şifonăm „à la gauffré" o petală sau o frunză, o putem face uşor înfăşurînd porţiunea de hîrtie dată, în jurul unei sîrme mai groscioare, exact cum am răsuci o ţigare, avînd în loc de tutun sîrmă şi în loc de foiţă, hîrtia destinată şifonării.

După ce am răsucit solid, apucăm hîrtia cu amîndouă mîinile de extremităţi şi apăsăm către mijloc, realizînd o mişcare de lunecare a hîrtiei pe sîrmă întocmai cum facem cu harmonica cînd o închidem.

Despăturind, vom constata că suntem în posesia unei petale făcută din hîrtie gofrată.

Cea mai indicată lucrare pentru începători ar fi:

Lanţul decorativ (fig. 3 şi 6)

Tăiem, din hîrtie colorată dreptunghiuri late de patru centimetri şi lungi de opt centimetri (mărimea variază după dorinţă şi necesitate).

Indoim fiecare dreptunghiu odată în lăţime şi încă odată dealungul.

Hîrtia astfel împăturită în patru va forma un mic dreptunghiu ca în figura 1 şi 4. Trasăm, cu ajutorul compasului, semicercuri sau curbe de felul celor ce se văd în figura 1 şi 4.

Tăiem cu foarfeca pe marginea conturului, avînd grijă ca între punctele A şi B să lăsăm netăiat.

Desfăcînd aceste tăieturi vom avea ceea ce se vede în figura 2 şi 5.

Cantitatea acestor inele e în raport direct cu lungimea lanţului de care avem nevoie. De îndată ce suntem în posesia numărului de inele, necesar nouă, procedăm la confecţionare, după cum se vede în figura 6 şi 3. Ultimul inel din lanţ se va lipi.

Stele (fig. 9)

Dintr'o coală de hîrtie de mărime obişnuită şi de orice culoare, putem face stele cu atîtea raze cîte îndoituri se vor face.

Indoitul se face succesiv, cînd într'o parte, cînd în alta (ca harmonica).

Vom avea grijă că pliurile să fie cît mai înguste. Aceasta va da un farmec deosebit stelei. Hîrtia astfel împăturită, se leagă la mijloc cu o sîrmă, a cărei capete vor rămîne în afară cu 8—10 cm. (figura 8).

Una din margini se dă cu cleiu şi se va lipi cu marginea din faţă. Acelaşi lucru se va face şi de cealaltă parte.

Desfăcîndu-se pliurile vom căpăta o stea extrem de decorativă, aşa cum se vede în figura 9.

Morişca (fig. 10)

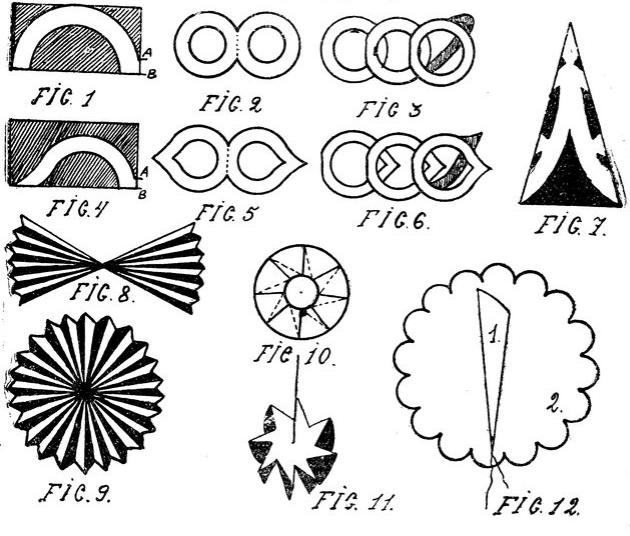

Această jucărie se face din două bucăţi de hîrtie glacé pe care le lipim una peste alta. Le punem pentru uscare. După uscare copiem modelul pregătit din timp şi mărit în proporţia dorită, conducîndu-ne de desenul dela figura 10. Locurile punctate marchează tăietura cu foarfeca, locurile însemnate cu linii pline servesc pentru a şti unde vom face îndoitura.

Prin centru introducem o sîrmă cu gămălie, iar printr'o mişcare de rotire a sîrmei, lărgim gaura.

Morişca, gata de funcţionare, se vede în figura 11.

Rozeta (fig. 7)

Rozeta ne poate servi la decorarea diferitelor obiecte făcute din ghindă, pănuşe, fructe de brad, etc. Luăm o bucată de hîrtie. Ii dăm o formă patrată. O împăturim de patru ori în aşa fel ca să căpătăm figura 7.

Impăturirea se face după ce am strîns hîrtia în patru pe mijloc.

Desenăm cele ce se văd în figura de pe clişeu. Locurile retuşate se taie cu foarfeca.

Desfăcînd, căpătăm o rozetă de toată frumuseţea. O putem lipi de carton, iar prin centru putem introduce o bucată de sîrmă ce prin răsucire se va fixa solid de vîrful rozetei.

Trandafiri (fig. 12)

Luăm o coală de hîrtie de mătase, o împăturim de zece ori.

Notăm centrul; în acest loc vom coase între ele foiţele împăturite, căutînd să rămînă în afară vre-o 20—25 cm. de aţă.

După această operaţie, pătratul din faţa noastră îl împăturim din nou, de cinci ori pe diagonale, ţinînd cont de centru.

Vom căpăta combinaţia 1 din figura 12.

Rotunjim marginea cu ajutorul foarfecii, realizînd curba ce se vede în aceeaşi figură.

Desfăcînd hîrtia împăturită, căpătăm punctul 2 din figura 12.

Desfacem fiecare foiţă, apăsînd cu degetele baza către centru.

In partea exterioară, aproape de vîrf, legăm strîns cu aţă.

Lovind cu sfîrla degetelor peste floare, aceasta se desface.

Capetele de aţă ne slujesc pentru a lega floarea de un cuiu.

Dacă la această floare adăogăm 2—3 frunze tăiate din hîrtie verde şi fixate cu cleiu acolo unde e locul staminelor, floarea cîştigă prin frumuseţe.

Adevăraţii trandafiri de hîrtie se confecţionează cu totul în altfel.

De obiceiu se întrebuinţează hîrtie gofrată.

Noi vom întrebuinţa aceiaşi hîrtie de mătase.

Tăiem din coala destinată lucrului petalele necesare nouă, cu o condiţie—să fie cu mult mai late decît cele obişnuite (dacă cele obişnuite au în lăţime 5 cm. ale noastre vor fi de 8 cm.).

Fiecare petală o vom răsuci-o pe sîrmă şi o vom şifona-o aşa cum s'a explicat la gofrarea hîrtiei simple.

Petalele prelucrate în acest fel se adună una lîngă alta, se leagă solid cu aţă şi prin interior introducem o bucată de sîrmă la a cărui capăt am avut grijă să facem o mică gămălie sau o răsucire în formă de cerc. Atît una cît şi cealaltă sunt destinate să oprească eşirea sîrmei din floare.

Sîrma va fi învelită cu o bandă îngustă de hîrtie verde, iar din loc în loc vom ataşa cîte o frunză din hîrtie pal – verde.

Un alt procedeu pentru confecţionarea trandafirilor ar fi şi următorul:

Tăiem din hîrtie albă velină (sau orice altă culoare) petalele în mărime obişnuită, şi în formă de inimioară.

Prindem între deget şi buza foarfecii, petala şi printr'o uşoară lunecare a degetului şi foarfecii peste capetele de sus a hîrtiei (în afară), căpătăm o răsucire a acesteia, răsucire ce în mod obişnuit o au petalele de trandafir viu.

Legatul şi îmbrăcatul sîrmei se face ca şi la precedentul. Bobocii de trandafir se realizează prin alipirea faţă în faţă a două petale mici.

Frunza zimţată, se taie din foiţă verde şi poate fi ceruită pe faţă. Ceruirea se realizează cu ajutorul parafinei topite şi aplicate cu pensula (procedura e grea şi cere multă abilitate).

Albăstrica (fig. 15)

Materialul ar fi: hîrtie de mătase albastră, galbenă, portocalie şi hîrtie glacé verde pentru frunze.

Tăiem din hîrtie albastră şase petale de forma celei ce se vede în figura 15, punctul B.

Din hîrtie galbenă tăiem staminele dela punctul D. Lipim cu ajutorul cleiului sepalele—punctul E,—de sîrmă, peste ele cele şase petale, iar la mijloc fixăm staminele ce le vom tăia aşa cum se vede la punctul E (figura 15).

Petalele sunt din hîrtie albastră, sepalele din hîrtie verde, iar staminele din hîrtie galbenă.

Frunza va avea forma celei arătate în figura 15, punctul C. Inainte de a fixa frunza pe sîrmă (peduncul) o vom îndoi-o şi-i vom desena nervurele. Infăşuratul sîrmei se face cu hîrtie verde, căutînd să acoperim orice nodozitate, iar întreaga floare poate fi fixată pe un suport de formă sferică, făcut din lut şi vopsit cu vopsele de uleiu.

Nici într'un caz nu putem pretinde dela elevi perfecţiune. Totuşi pentru a evita risipa de material e de dorit ca să li se prezinte cîteva planşe, pe cari sunt desenate părţile combinative ale florii.

De pe planşă, copiii vor copia pe hîrtie pergamentată,

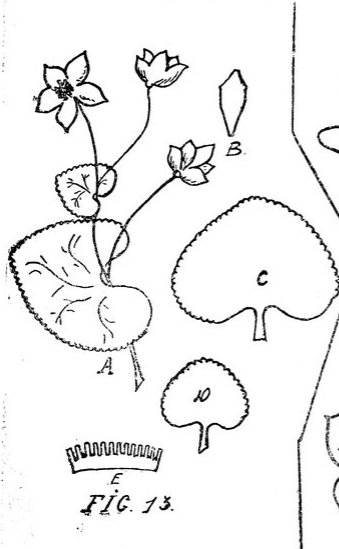

FIG. 13.

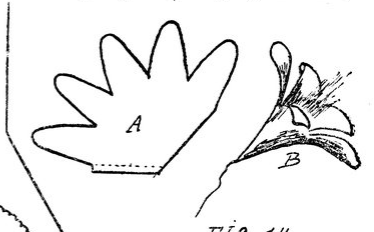

FIG. 14.

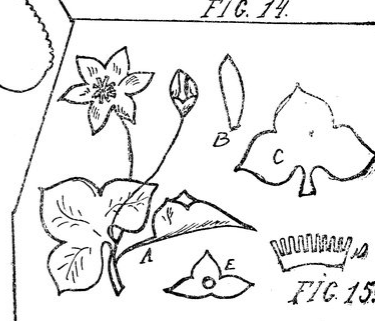

FIG. 15.

de unde cu ajutorul indigoului vor transpune desenul pe hîrtia destinată prelucrării.

Floarea de baltă (fig. 13)

Petalele pentru această floare le vom tăia din hîrtie galben—viu; din aceeaşi hîrtie se vor tăia şi staminele.

Petalele, cinci la număr, au forma celei dela punctul B, figura 13.

Staminele (punctul E figura 13) se fixează de sîrma ce va forma pedunculul. Apoi lipim petalele. Sîrma o înfăşurăm cu hîrtie verde. Pe aceeaşi tulpiniţă se fixează 2—3 flori, iar în locul unde ele se înnoadă lipim o frunză mică, ca cea dela punctul D, fig. 13.

Cînd totul e gata, prindem de tulpină una sau două frunze mari (Foarte reuşite şi vesele sunt florile făcute din hîrtie glacé).

Crini (fig. 14).

Hîrtia ce o vom întrebuinţa pentru aceste flori va fi sau cea velină sau hîrtia glacé albă.

Din două procedee prezentate, veţi alege cel ce vă va satisface:

1. Desenăm pe hîrtia dată fig. 14 litera A, căutînd să fim cît mai aproape de realitate. Numărul petalelor variază între patru şi şase.

Facem din figura tăiată o punguţă ca din cele ce răsucesc băcanii.

Lipim sau coasem marginile florii, servindu-ne de linia punctată ce se vede pe figură.

Căutăm o bucată de lînă albă, o legăm la mijloc, mustaţă, o pieptănăm într'o parte şi în alta cît se poate de bine. Adunăm de mijloc şi legăm la bază. Introducem sîrma cu care a fost legată lîna în fundul florii.

Trăgînd de capetele eşite afară aducem lîna înăuntru, iar cu sîrma rămasă putem fixa floarea de un obiect.

2. Se taie petalele una cîte una, în mărimea petalei obişnuite şi în formă elipsoidală. Punem petală după petală pe podul palmei dela mîna stîngă. Ne înarmăm cu o şpelcă de cap (şpelca de fier). Conturăm marginile petalei prin apăsarea şpelcii peste hîrtia aflată pe palmă şi cu ajutorul mişcării de tragere dela un capăt la celălalt.

Vom căpăta un fel de şanţ pe ambele margini exact la limita lor.

Această conturare are sarcina să dea petalei poziţia răsfrîntă în afară, poziţie ce o are, în mod normal, petala de crin.

Cele cinci sau şase petale se unesc împreună şi se leagă la bază.

In interior putem introduce aceeaşi lînă sau să formăm cinci—şase stamine lungi, din sîrma de aramă a căror vîrfuri au fost scăldate în cleiu şi apoi tăvălite într'un praf galben.

Toate aceste lucrări cer perseverenţă şi elan pentru a fi duse la bun sfîrşit.

Petru Ţanţu

Războiul aerochimic şi apărarea pasivă

Inceputurile războiului chimic se pierd în negura vremurilor îndepărtate, iar istoria e plină de exemple în care, „arma chimică" intervine sub o formă sau alta; astfel, se întrebuinţează otrăvuri vegetale şi animale; prafuri, fumuri, viespi, etc... în diferite timpuri şi în diferite războaie. La noi oştile după luptele pierdute, în retragere spre munţi — otrăveau fîntînile din cîmpie, alte ori, domnii şi boierii făceau uz de otrăvuri contra duşmanilor personali (vezi istoria... N. Iorga).

Contra războiului chimic, s'a ridicat opinia publică de repetate ori, ca la orice apariţie în domeniul armamentului nou. Marile puteri europene au convenit la Haga în 1899, apoi în 1907, să nu întrebuinţeze „Proectile a căror unic scop e să împrăştie gaze otrăvitoare"... şi totuşi războiul chimic s'a desfăşurat cu toată intensitatea în războiul mondial — ca o urmare directă a *războiului de poziţie.*

„Gazele" apar în ziua de 22 Aprilie 1915 ora 17 la Ypres sub formă de valuri de clor din cilindri, pentru ca apoi să urmeze şi celelalte gaze de luptă, combinate cu celelalte mijloace de atac şi anume:

— *Valuri* de gaze sau vapori din cilindri (mari, mijlocii sau mici), auto-cisterne, etc.

— *Aruncătoare* de „gaze" (Stokes, Livens, etc.).

— *Bombe* — proectile de mortiere, artilerie de mare calibru, etc.

— *Grenade* şi vermorele (pentru Yperită).

— *Lumînări* cu fum toxic, iritant, etc.
— *Aruncătoare* de flăcări.
— *Avioane*, etc.

Importanţa crescîndă din ultimele două decenii (şi deci groaza) se datoreşte, în mare măsură, progreselor uimitoare ale aviaţiei.

In adevăr, avioanele grele de bombardament ce pot transporta 10—12 t. (!), din care 5—6 t. greutate utilă (gaze), posedă o viteză de 400—500 km. pe oră, iar avioanele de vînătoare şi recunoaştere ating 600—700 km. pe oră!

Războiul de azi nu se poartă numai de armate formate din oameni valizi, de anumită vîrstă şi avînd o pregătire specială, ci de *întreaga naţiune* — fapt datorit numai aviaţiei, care atacă personalul militar sau civil, oraşe, fabrici, gări, etc., la distanţe foarte mari în spatele frontului. Războiul chimic, îmbinat cu aviaţia, formează acel pericol *aero-chimic*, care ameninţă deopotrivă copiii, bătrînii, femeile, bolnavii — atît dela oraşe cît şi dela sate, fiind un pericol de o egală intensitate şi pentru cei de pe front. Poate că mult mai mult pentru cei din urma frontului — avînd un efect demoralizator asupra celor nepregătiţi.

Avioanele cu viteză şi încărcătură mare, pot arunca trei categorii de bombe:

— Bombe brizante.
— Bombe incendiare.
— Bombe toxice.

Bombele brizante sunt de diferite mărimi, începînd dela cele cu o greutate de cîteva kgr. (5—6) şi ajungînd pînă la 1.000—2.000 kgr. iar în cazuri anumite pînă la 5000 kgr. (!), avînd o încărcătură din materiale explozibile, care la căderе pot pătrunde la adîncimi mari; în urma exploziei, schijele se împrăştie în mii de părţi — purtînd cu ele moartea şi un *suflu* puternic, suflu ce distruge în jurul exploziei — totul — pe o rază de 10—50 m.—şi chiar pînă la 100 m. de jur împrejur.

Pericolul bombelor brizante se măreşte, deci, şi prin fenomenul suflului, căci dacă bomba cade într'un punct oarecare, produce distrugeri nu numai în locul în care a căzut, ci şi pe o rază oarecare, proectînd cărămizi, pietre, etc., cu

foarte mare energie, acestea la rîndul lor prezentînd un real pericol prin forţa vie ce-o posedă.

De aceea, oricine se va afla, în acel moment, pe afară (străzi sau curţi) e expus pericolului de a fi lovit de un material proectat de acest *suflu*, dacă nu chiar de vreo schijă. Cei aflaţi în case sunt expuşi să fie prinşi de dărîmăturile acestora. Urmează că ar putea scăpa *numai cel ce s'ar găsi în adăpost bine improvizat sau bine întărit.*

Aceste adăposturi sunt de mare importanţă (veţi vedea la cap. „adăposturi") şi pentru sate, datorită faptului că războiul aero-chimic va sili populaţia dela oraşe să părăsească aceste centre populate pentru a se refugia la ţară. Inamicul va ţine cont de acest fapt şi va căuta, în consecinţă, să bombardeze şi satele pe care le va socoti mai populate sau cele ce ar prezenta o importanţă oarecare ori va bombarda, la întîmplare, toate satele ce le va întîlni în calea sa; avionul.

Apărarea pasivă e organizată, în linii mari, de autorităţi. Executarea şi desăvîrşirea directivelor se reazămă, mai ales, pe fiecare individ.

Să nu se aştepte totul dela autorităţi!

Să se ţină seamă de posibilităţile de lucru şi se va ajunge la convingerea că publicaţiile, conferinţele, directivele, instrucţiile, etc., nu pot decît să dea îndrumări folositoare, dar care trebuesc complectate, cît mai bine aprofundate şi mai ales... *aplicate.*

Intr'o serie de articole ce le vom publica în revista „Şcoala Basarabeană" ne propunem să tratăm toate laturile problemei în aşa fel, ca să poată servi celor 24 ore destinate A. P.

In numerile ce vor urma, vom publica:

Bombe incendiare, bombe toxice, gazele de luptă.

Adăposturi noui şi adăposturi improvizate.

Măşti şi costume individuale.

Prim ajutor medical gazaţilor, stingerea incendiilor, măsuri generale de siguranţă şi poliţie, organizarea A. P. Apoi instrucţia practică cu masca, sfaturi practice pentru sat, etc. Bibliografie.

Publicăm programa analitică a M. A. N., urmînd ca în

viitor să dăm pe şedinţe (două trei într'un articol) conferinţele de A. P.

A. Instrucţie teoretică

2 Septemvrie. — Consideraţiuni generale asupra războiului aerochimic. — 1. Scurt istoric asupra războiului aerian: geneză, evoluţie. 2. Aspectul războiului aerochimic în viitor: Mijloacc de atac, mijloace de apărare (active şi pasive), cu materialele demonstrative necesare: planşe, scheme, epidiascop şi diapozitive.

4 Octomvrie. — *Gazele de luptă şi protecţia individuală contra lor.* — Definiţia gazelor, clasificare din punct de vedere fiziologic. 2. Proprietăţile fizice ale gazelor de luptă. 3. Descrierea măştilor de gaze. 4. Descrierea aparatelor izolante şi costumelor contra yperitei, cu materialele demonstrative necesare: trusă gaze miros, planşe murale, masca civilă sau militară după caz, planşe cu schema măştii, aparate izolante şi costum contra yperitei.

4 Noemvrie. — Protecţia colectivă contra gazelor şi măsurile sanitare. — 1. Descrierea adăposturilor betonate colective. 2. Descrierea adăposturilor amenajate şi tranşeelor adăpost. 3. Primele ajutoare de dat victimelor bombardamentelor aeriene şi transportul lor la formaţiunile de spitalizare. 4. Organizarea sanitară pentru populaţia civilă şi ajutorul medical al victimelor la formaţiunile sanitare, cu materialele demonstrative necesare: planşe cu scheme de adăposturi betonate, amenajate şi tranşee, trusa individuală gazaţi, truse colective gazaţi, târgi, aparate inhalat oxigen, şi aparate respiraţie artificială.

2 Decemvrie. — Măsurile de stingerea bombelor incendiare, desinfectarea terenului, curăţirea dărîmăturilor şi ridicarea bombelor neexplodate. — 1. Măsurile de stingerea bombelor incendiare şi localizarea unui început de incendiu. 2. Desinfectarea terenului infectat de gaze, curăţirea dărîmăturilor şi ridicarea bombelor neexplodate, cu materialele demonstrative necesare: machete de bombe incendiare, piese diferite impregnate cu substanţe ignifuge şi extinctoare diverse.

B. Instrucţie practică şi demonstrativă *)

La 2 Ianuarie, 4 Februarie, 2 Martie, 2 Aprilie şi 2 Mai, Instrucţie practică şi demonstrativă de mînuirea şi antrenamentul în portul măştii, aparatelor izolante, costumelor contra yperitei, mînuirea extinctoarelor, darea primelor ajutoare victimelor, etc. şi exerciţii demonstrative de apărare pasivă.

Total 24 ore instrucţie într'un an.

Comandantul apărării antiaeriene a teritoriului,
General de escadră av., **C. Telemac**

Şef de Stat Major
Lt.-Colonel, **I. Cerbulescu**

Ne adresăm către învăţătorii satelor, adevăraţii apostoli ai neamului, acei ce au pregătit, zi cu zi, şi au călit, ceas cu ceas, sufletele flăcăilor Romîni dela Mărăşti, Oituz, Chireşoaia, etc.

Ne adresăm din nou tot lor, elementului celui mai ordonat, muncitor şi mai capabil de cele mai înalte sacrificii morale şi materiale.

Munciţi spre a vă apăra semenii, familia, acele gingaşe vlăstare, cărora le închinaţi cei mai frumoşi şi rodnici ani, munciţi pentru Ţară şi Tron; nu uitaţi că în sat singurul sprijin moral al săteanului sunteţi, în primul rînd, D-stră şi că într'adevăr sunteţi „doctori ai sufletelor şi trupului".

Desăvîrşiţi-vă cunoştinţele şi în acest domeniu, veţi avea încă un mijloc, un argument ce vă va ridica şi *consolida autoritatea în satul D-stră* spre a răspunde chemării Marelui Străjer, Cîrmuitorul Înţelept al acestui Neam.

Ing. **Prosie V.**
profesor

*) După programul din anexa 2.

Decor interior

E rece 'n odae; pe masă 'nşirate
Stau cărţi asvîrlite, un toc, un tampon,
Alături de-un muc de ţigară — volumul
Işi plînge tristeţea visînd un blazon.

Vioara pudrată în praf şi saciz,
Svîrlită pe-un scaun işi cere arcuşul.
Podoaba odăii mi-o face în noapte,
Un greer ce 'n cărţi işi are culcuşul.

Tîrziu... odaia imi pare un templu,
Şi 'n psalmi de iubire atuncea te chem:
Tu vino — iubito — în noaptea aceasta,
Pe-o carte 'n genunchi amîndoi să cădem.

In port

Zdrenţe de nori atîrnă în zare
Amurgul sărută pămîntul tăcut,
Nu-i nimeni în port — şi pe mare
Luna dansează în cioburi de lut.

Clinchet şi murmur de val în surdină
Acorduri de vrajă în taină plutesc,
Elele mării, joc luna în mînă,
Pe cheiu, stelele rîd şi 'nfloresc.

Aci — în tăcere — cînd portul visează,
Cînd zinele mării işi spun tainele lor,
Pe colţuri de stîncă, pînă în zori
Poetul iubirei... veghează.

D. Portase —Prut

An nou

An nou nădejdea celor obidiţi ;
An nou dece de-atitea ori ne minţi,
Povara vieţii mai uşoară să ne-o faci?
Din timpul infinit desfaci

Făşii de veşnicie...

Din scurgerea ta ce veşnic ne mînă,
Doar urme de paşi să 'rămînă,
Pe unde-am trecut şi am lăsat,
Din sufletul nostru curat,

Durerile vieţii !...

Că poate ne-om stinge pe-aripa
Visărilor noastre, şi 'n clipa
Eternelor tale apusuri,
Nu ştim din atâtea ne-ajunsuri,

Pe care ni-l dai ?...

O, Anule nou, orice-ar fi, nu uita,
Că omul şi timpul se pierde cu totul,

In viforniţa ta!...

N. Olaru

Cântec popular din Basarabia

La căsuța cu două zale

3 voci egale

Cules și armonizat de V. IUȘCHEVICI

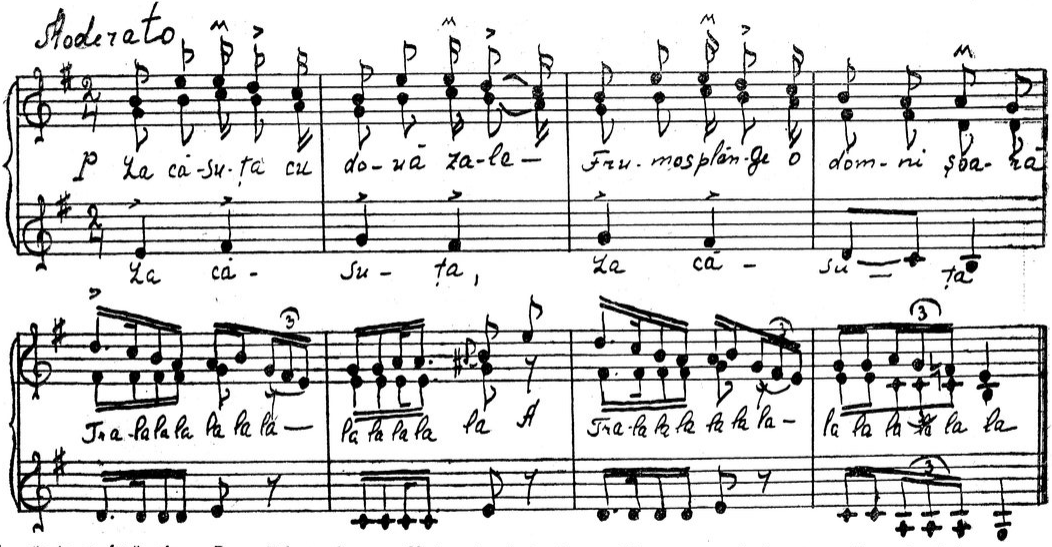

La căsuța cu două zale
Frumos plînge o fetișoară
Tra la la la la la la etc.

De ursitul care-l are
Jalea fetei este mare
Tra la la la la la etc.

Mintea ei a fost nebună
S'a primblat seara pe lună
Tra la la la la etc.

Chiar ș'aseară la fîntînă
Ne-o țineau vre-o doi de mînă
Tra la la la la la etc.

Unu-i deschidea portița
Altu-i impletea cosița
Tra la la la etc.

CRONICA

MARELE VOEVOD MIHAI IN SENATUL ŢĂRII

In ziua de 25 Noembrie a. c. s'au împlinit 25 de ani de cînd M. S. Regele Carol al II-lea, prinţ fiind, a păşit în Senatul Ţării (25 Noemvrie 1914).

După 25 de ani, în aceeaşi zi, Augustul Său Fiu păşeşte cu demnitate, ajungînd la majorat, spre înţelepciunea Ţării: Senatul.

Cu prilejul acesta Alteţa Sa a adresat întregului popor primul Său discurs, încheindu-l cu următoarele cuvinte: „Doresc să dau dovadă despre hotărîrea Mea de a face tot ceea ce-Mi stă în putinţă, pentru a răspunde aşteptărilor Ţării şi a răsplăti străduinţele de fiecare clipă pe care Iubitul Meu Părinte le face pentru a Mă apropia cît mai mult de vrednicia iluştrilor Mei Strămoşi".

PETRU ŢANŢU

Unirea Ardealului

1 Decemvrie 1918

Tradiția unirii tuturor Românilor a pornit dela Alba Iulia, cu cîteva veacuri înaintea celeia ce ne-a dat unirea Principatelor Române.

De aceea, în desfășurarea evenimentelor istorice dela 1859 încoace, ori de cîte ori a fost vorba de unirea Românilor, punctul central l-a prezentat Ardealul.

Numai astfel se explică renunțarea la o politică de decenii cu stăruință urmată în raporturile internaționale ale României, pentru ca neutralității dela 1914, să-i urmeze alăturarea ei definitivă la 1916 triplei înțelegeri și declararea războiului aliaților de pînă atunci.

Pentru generația antebelică „desrobirea Ardealului" era crezul național, căruia se pregăteau cu voie bună să i-se jertfească.

Și pilda sacrificiului dela 1916 va rămîne o dovadă de puterea unui ideal ce stăpînește cugetele, încălzește voințele pînă la jertfă, pentru înfăptuirea lui.

Iată de ce nici 27 Martie, unirea Basarabiei, nici 28 Noemvrie, unirea Bucovinei, nu avea semnificația unirii Românilor, cum o proclamase simbolic marele viteaz Mihai la Alba Iulia.

Ziua de 1 Decemvrie, ziua în care s'a pronunțat hotărîrea de unire a Ardealului este sfînta zi a unirii tuturor Românilor, a întemeierii României întregite.

Bucovina și Basarabia, doar un secol și ceva au fost despărțite de trupul pămîntului românesc. Au îndurat și ele chinuri, au simțit obida străinătății, dar suferințele de un mileniu ale Ardealului nu le-a încercat nicio frîntură din poporul românesc.

Poate de aceea toate gîndurile închinăpăiate se îndreptau spre Ardeal, toată hotărîrea de a-i smulge din suferință era închinată acestui Ardeal.

De aceea și bucuria zilei de 1 Decembrie 1918 a fost bucuria tuturor Românilor, adevărată bucurie românească.

O retrăim ori de cîte ori sărbătorim această zi de 1 Decemvrie, unirea Ardealului, unirea noastră a tuturora.

Şi sub stăpînirea acestei a noastre bucurii, preţuim sfînta zi ce ne o prilejueşte şi mai cu tărie hotărîm de a păstra pe vecie tot ce ne-au dat 27 Martie, 28 Noemvrie şi 1 Decemvrie 1918: unirea noastră a tuturor Romînilor.

L. T. Boga

---

† Mihail G. Zamfirescu

Zile cernite de toamnă, pline de atmosfera încărcată de plumb, a Europei, care apasă pe umerii noştri, de cînd a murit într'un sanatoriu, scriitorul M. G. Zamfirescu.

M. Zamfirescu, l-am cunoscut în vara lui 1934 la Agapia, într'o chilioară de măicuţă, lucrînd febril, cu febră, la masa plină de manuscrise, de articole, de ziare.

Poet, gazetar, dramaturg, romancier şi regisor, scriitorul M. G. Z. era un ostaş înaintat, de primul rang, al scrisului, între generaţia tînără, după răsboiu.

Literatura lui poartă pecetea frămîntărilor sociale, lumii obidiţilor, ale mahalalei, între viaţă şi moarte, vis şi realitate poezie şi mizerie.

Autor al romanelor: Madona cu trandafirii, Maidanul cu dragoste, Sfînta mare neruşinare—fresci sociale ale mahalalei—şi a piesei, Domnişoara Nastasia, scrisul sbuciumat a lui M. G. Zamfirescu, ne aminteşte de acel scris plină de trudă, de sînge a lui Panait Istrati, fiind un visător social pentru dreptate, adevăr, frumos şi, era într'o veşnică frămîntare, regăsire, căutare de realizarea definitivă a talentului ca şi Gib Mihăiescu.

In ultimele fragmente publicate, din Cîntecul Destinelor se desprinde un realism crud de amploare şi potenţă dostoiewschiană.

Un bun dramaturg, aducînd servicii scenei ieşene ca regisor, un gazetar emerit, în care pîlpîia flacăra dreptăţii şi vulcanul revoltei, dar mai ales un romancier epic, realist,

de o mare amploare, într'o continuă revoluţie, iată ce pierde scrisul romînesc.

M. G. Z. moare la 40 de ani, în plină maturitate a talentului, nerealizat complet ca şi Gib Mlhăilescu, Mateiu Luca Caragiale.

Toamna, care culege în fiecare an ostaşii scrisului romînesc, l-a smuls pe Mihail George Zamfirescu în plină desfăşurare de muncă.

Iată, destinul tragic al scriitorului, din: Cîntecul Destinelor; iată, destinul tînărului scriitor dela noi!

Pe mormîntul proaspăt încă o lacrimă caldă şi o scrîşnire din dinţi în faţa destinului.

Mihai Spiridonică

CARTI REVISTE

Cuvînt dăscălesc, revista învățătorilor romașcani, aduce în numărul său pe Sept.—Oct. cor., următoarele colaborări: Gh. Năsturaș, (Odă); Elena A. Tăune, (Personalitatea în pedagogia modernă); I. Idriceanu, (Țărănimea în slujba ridicării neamului); Gh. Vagmistru, (Apărarea pasivă în școli); C. Platon (Cuvîntul străjerilor (v.); Aurelia Aanei (Cunoașterea individualității); N. C. Oprișanu, (Taina (v.); Cărți reviste, (semnat, Cronicar!).

Pline de interes mi se par considerațiile semnate de Elena A. Tăune cu privire la „Personalitatea în pedagogia modernă". Este un subiect mereu actual, mereu desbătut și foarte rar.. soluționat. In cuprinsul lumii, Personalitățile autentice sunt extrem de puține. Cînd apar, ele hotărnicesc noui pietre de orientare în desfășurarea progresistă a vieții generale. In înțeles ceva mai restrîns și ceva mai... mediocru (fie-mi permisă îndrăzneala), personalitățile au o circulație curentă, ele susținînd totdeauna aspectul național-cultural într'o lumină și la un nivel indicat.

Și într'un caz și în celălalt însă, Personalitatea nu este un rezultat exclusiv al școalei, cum vrea să ne convingă autoarea. Școala nu poate *crea* Personalități, ea poate numai să îndrumeze *ușurințele native* ale copilului către definitivarea lor în Personalitate. Aceasta rămînînd să se închege dealungul întregii vieți, prin activitate proprie neîntreruptă și sub controlul riguros al virtuților morale. A cere școalei să formeze Personalități, însemnează a încerca să te urci în pod fără scară, însemnează a neglija permanența sufletului copilăresc ale cărui forțe în niciun caz nu pot fi ridicate chiar și la 18 ani, (!) la rangul de funcțiuni efective ale Personalității.

Suntem de părere că nu exagerînd astfel rolul școalei vom putea servi interesele ei și odată cu acestea, pe acelea ale națiunii.

In privința felului cum explică autoarea ideea de muncă, avem iarăși o rezervă. *„Munca* — spune d-sa — *inseamnă a crea, fie in domeniul manual, fie in cel intelectual"*, etc.

Credem că lucrurile nu stau tocmai așa. *Muncă* nu este totdeauna egal *creație*. Intre ele nu există cu *necesitate* un raport de identitate. *Poate fi muncă fără să fie și... creație*, dar nu poate fi creație fără existența muncii. (Ex.: ducînd o roabă cu pămînt către un punct de dinainte stabilit și numai

pe un anumit drum, muncesc fără a crea. Dimpotrivă, dacă vreau să perfectez roaba spre a-mi uşura povara, creez, activînd totodată...

D. Vasile Hopu semnează urmare şi... sfîrşit (!) la articolul *„Generaţia de eri şi de azi"*. D-sa abordează cu mijloace modeste una din problemele de importanţă capitală pentru înţelegerea conflictului dintre generaţiile de eri şi de azi şi, pentru justificarea acestor generaţii în spiritualitatea lor proprie.

Nouă ni-se pare că subiectul întrece competenţa autorului atît în formă cît şi în conţinut.

Iată o mostră excelentă prin confuzie: „de aceea, indiferent care ar fi rezultatul său (al războiului, n. a.), — înfrîngere sau victorie — consecinţele sunt aceleaşi: o insuficienţă complectă în partea materială, datorită desorganizării serviciilor economice, prin pierderea sau detaşarea elementelor productive şi o sdruncinare cu totul necunoscută în partea sufletească". (Se vede clar. Autorul pune insuficienţa materială din epoca războiului pe seama exclusivă a mişcării de personal, atunci cînd pricina denivelării economice stă de fapt, în sarcinile noui impuse statului respectiv şi într'o stare excepţională a tuturor fenomenelor de acest soi, pe piaţa internaţională). Dar, să continuăm. „Iar dacă ne referim la aceasta din urmă (la *partea sufletească*, vezi sfîrşitul pasajului citat, n. a.), în serviciul căruia (sic!) s'a pus atita tehnică şi perfecţiune, luînd din această cauză proporţiile unui cataclism (cine? el, *starea sufletească?* n. a.), conchidem că şi urmările lui (?) au fost tot atît de catastrofale, săpînd răni adînci şi dureroase în fiinţa societăţii". (Pasajul se recomandă).

Intre caracteristicele generaţiei postbelice, d. V. Hopu subliniază faptul că aceasta „nu prezintă, nu poate prezenta o unitate sufletească, din pricină că fiecare provincie s'a alipit cu particularităţile ei, datorită condiţiilor de trai şi culturii ce a primit. Din această cauză încă mulţi ani dela unire şi chiar astăzi izbucnesc ciocniri între fraţi, tocmai pentru acest motiv, al deosebirii în alcătuirea lor sufletească". Este o judecată simplistă. D. V. Hopu îşi închipue că unitatea spirituală se realizează pe temeiuri de îmbrăcăminte. Crede d-sa că revenirea provinciilor la matcă s'a făcut pe alte fundamente decît pe o legătură adîncă isvorită dintr'o unitate de conştiinţă şi de... spirit? Lanţul rominismului a existat şi va dăinui totdeauna pe deasupra vicsitudinilor soartei, el fiind o închegare milenară şi singura noastră garanţie pentru unitatea poporului în vreme de restrişte şi în timp de pace. Particularităţile care-l sperie pe autor, aduse în cîmpul culturii statului de fiecare provincie, însemnează originalitate autohtonă, concurenţă de valori şi schimb, apropiere în virtutea creaţiei şi prin conştiinţa participării la înălţarea unei culturi naţionale reprezentative.

Vorbind despre „activitatea de pînă acum a gen. actuale", autorul articolului aici în discuţie, găseşte că această activitate cuprinde: „a) *Perioada de refacere* şi b) *Perioada de consolidare*". Epocii de refacere, d. V. Hopu îi acordă „mai mult preocupări de ordin tehnic, economic şi gospodăresc"... rezervînd preocupările de ordin spiritual epocii de consolidare. Ni se pare a fi mai real procesul desfăşurat concomitent pe plan tehnic şi sufletesc, în amîndouă prioadele. Dacă este adevărat că *mens agitat molem*, atunci nu

putem admite în niciun caz decuparea spirituală de materie. Şi încă ceva. Tehnica se găseşte în neîntreruptă ascensiune, iar sufletul găseşte totdeauna motive de acţiuni şi gînduri întăritoare.

Remarcăm din articolul d-lui Hopu finalul pătruns de comandamentele clipei de faţă.

„Mai întîi, întărirea spiritului de solidaritate naţională prin cunoaşterea cît mai amănunţită a provinciilor între ele. Aceasta va contribui la opera de unificare sufletească.

Al doilea, desvoltarea dragostei de muncă, în sensul ca fiecare individ să dea maximum de producţie. Educaţia să se facă în sensul că munca este o cinste nu o ruşine, fiind bazată pe principiul economiei şi al spiritului de iniţiativă, care lipseşte în mare parte Rominului. (Autorul scrie cu R mic).

Al treilea, combaterea tendinţei spre funcţionarism şi introducerea noii concepţii a culturii ca o necesitate sufletească pentru isbînda în viaţă".

eug. cr.

Insemnări ieşene — *anul IV Vol. XII Nr. 12, pentru Decemvrie 1939.*

Ultimul număr al revistei „Insemnări ieşene" *aduce atita iz de pămînt moldovenesc* (expresia am împrumutat-o tot dela un ieşean) încît dacă i-ar fi lipsit titlul, cititorul singur ar lega existenţa revistei de existenţa Iaşului.

D-l Gr. T. Popa, care conduce revista alături de M. Sadoveanu şi M. Codreanu a pornit acum cîţiva ani ofensiva de ridicare a Iaşului, oraş al culturii şi tradiţiei moldoveneşti. Dacă nu ar fi făcut altceva decît să asigure apariţia regulată a „Insemnărilor ieşene", care numără nici mai mult nici mai puţin de 316 colaboratori, tot ar fi făcut ceva pentru ridicarea cetăţii lui Lăpuşneanu.

Figura dispărută a profesorului I. Marinescu este minunat evocată în „Duşmanul" lui Ştefănescu — Galaţi. „Cel care ar vrea să spună şi altora ceva ce ştie despre el, trebuie să se silească să le redea într'un chip care să-i semene. Nu tristeţea trebuie să-i poarte mîna, ci gluma". Şi în adevăr, ne prezintă un şir de glume, de farse, ce şi le-au aranjat unul altuia (I. Mironescu fiind coleg cu prof. Ştefănescu — Galaţi la facultatea de medicină din Iaşi) ce poartă pecetea umorului moldovenesc. Vom reproduce una ce ilustrează îndeajuns atît figura celui dispărut cît şi a celui ce o evocă:

Profesorul Ştefănescu primise sarcina să rostească la deschiderea cursurilor o „Închinare Regelui Ferdinand", a fost lăudat pînă şi de Ministerul instrucţiei, care a declarat că a scris o bucată pe care n'ar roşi s'o semneze şi un profesor de litere.

A doua zi s'a pomenit la cancelarie cu un student care era de două ori „frăţin" cu Mironescu (fiind fiu de învăţător şi de fel din ţinutul Neamţului) şi-i spune: „ — Domnule decan, ne-a plăcut foarte mult bucata pe care aţi cetit-o ieri, dar eu cred că v'a scris-o domnul profesor Mironescu"

Simion Mehedinţi, prezintă o „Privire spre trecutul Romînesc în Viena" „Pentru noi Romînii cel dintîiu oraş mare spre apus, a fost Viena".

Începînd din 1600, mulţi Romîni au jucat un rol important, fie politic, literar sau monden pe ecranul Vienei. Dela Mihai Viteazul, pînă la Şaguna, Maiorescu, Eminescu, Aghatha Birsescu, Popovici Aurel, Gheorghe Popovici şi Titu Maiorescu, viaţa neamului nostru a avut unele legături şi cu Viena în care o seamă de Romîni au ocupat locul dintîiu.

Despre scrisul lui S. Mehedinţi nu putem adăoga nimic, d-sa fiind foarte bine cunoscut în lumea noastră învăţătorească.

De o structură cu totul eminesciană este strigoiul lui Al. Belciurescu:

Strigoiul disperării mă pândeşte
Şi răscoleşte în mine orice vis.
„O suflete dece nu te-au ucis?
Şi ploaia, ploaia nu se mai opreşte...

Sandra Cotovu semnează proză care ne aminteşte pe I. Teodoreanu. — Cu case vechi boereşti, cu boieri ce nu mai sunt, cu timpuri ce s'au dus.

La „Nunta Nunuţei" trezeşte nostalgia pentru ceeace a fost şi n'are să mai fie.

Gr. T. Popa publică „Introducere la un studiu al raselor — precizări de idei şi limitare de înţelesuri, care face parte dintr'un ciclu de conferinţe, ce se anunţă a fi foarte interesante.

În epoca actuală, gîndirea omenească este preocupată de ideia perpetuităţii grupului. În idealul rasist perpetuitatea nu este admisă decît pentru „rasa superioară", cu excluderea celorlalte considerate inferioare. Evreii au introdus ideea de rasă privilegiată, iar Germanii au exagerat-o pînă la exces. Ei, Germanii, preconizează o rasă ariană, care astăzi nu se poate verifica. Oamenii de ştiinţă admit că astăzi nu se poate vorbi de o rasă pură „Acea rasă ar fi cu adevărat superioară, care ar fi produs cel mai mare număr de creatori în toate domeniile".

Rasiştii germani după ce au inventat o rasă „doliho blondă" au făcut eforturi să găsească caracteristica acestei rase la toţi creatorii lumii. Văzînd că caracteristicile antropologice nu le permit această încorporare, rasiştii au recurs la semnificarea numelor proprii. Astfel au făcut dintr'un Murillo un Moerl, din Vinci — un Wincke. „Şi ce e mai periculos, aceşti adoratori ai singelui rasist sunt agresivi şi metoda lor de a dovedi că nemurirea le aparţine exclusiv, cere exterminarea altora, care n'au singe pur".

Ciclul de conferinţe anunţat de Gr. T. Popa „va demonstra falşitatea şi incompatibilitatea rasismului cu principiile ştiinţei".

Aşteptăm publicarea acestor conferinţe în „Însemnări ieşene" şi le vom urmări cu interesul trezit de conferinţa de faţă.

Cronica medicală este făcută de Gh. Andronovici: „Combaterea mortalităţii infantile în „Municipiul Iaşi" — şase luni de activitate.

Autorul face o documentată dare de seamă pentru timpul scurt, şase luni, în care s'au adunat date; poate e prematur să tragem concluzii.

Ceeace impresionează este tabla Nr. 1 care cuprinde „Activitatea dispensariilor de puericultură dela 1 Aprilie la 30 Septembrie 1939. Vedem că la un număr de 226 copii au fost 632 cazuri de boală, la 196 copii — 294 cazuri ş. m. d. Ne întrebăm care ar fi fost soarta acestor copii, dacă ar fi fost lipsiţi de asistenţă medicală ?

Mircea Raţiu semnează la *Cronica externă* un articol „Război sau pace" unde spune: „Teama de pretenţiunile germane la posesiunile coloniale este dedesubtul actualului război. Despre pace se poate vorbi, dar pacea nu are acelaşi conţinut pretutindeni. Se poate vorbi de o pace a Italiei care vrea hegemonia în Marea Mediterană. Ar fi şi o pace germană „un stat nemăsurat de umflat în centrul continentului". Şi acum se afirmă o pace, cea anglo-franceză care pretinde respectarea tratatului dela Versailles.

„Astfel arată diversele păci cari ni se prezintă, ele fiind mai mult la prelungirea războiului decît la stabilirea *unei păci atât de trebuitoare pentru masele de ţărani, muncitori şi intelectuali, siliţi să lupte pentru o cauză care nu este a lor*" (sublinierea este a noastră, N. R).

V. Ţ. T.

Viaţa Basarabiei—*anul VIII Nr. 9—10 pe Sept.—Oct. 1939.*
Redacţia str. Haralambie 142 Chişinău.

Unica revistă basarabeană—cu aspect îngrijit şi cu o tonalitate de seriozitate sobră. Cei ce au sarcina de a o redacta, îngrijesc pruncul—alintîndu-ne cu slovă bine spusă şi uneori în versuri de liră bine strunită, cum sunt cele stihuri atîta de plîngătoare după o tinereţe şi vigoare dusă — semnate de Pan, Halippa:

Am vrut şi am putut la vremea mea:
Am dat lumina mea de împrumut,
Azi omenirea cere altceva?
Vrea glasul unui zeu necunoscut? (La chindia vieţii).

Sau atîta adevăr ascuns după rînduri culese cu indiferenţă de zeţar, atunci cînd spune că lumea-i dornică s'asculte:

Şi glasul meu de Prometeu învins
Şi glasul morţilor poeţi — profeţi
Şi glasul celor cari rid în plîns,
Sau plîng în viers satiric şi glumeţ. (Chindia vieţii)

„Cei trei vieri" ai D-lui Nicolae Popovschi sunt în adevăratul sens al cuvîntului „Icoane basarabene". Cetind am simţit caldul soarelui de toamnă în zi senină cu rugina prinsă pe frunza viei şi paşii domoi ai lui Tănase. Am simţit tăcerea întregii vii şi a strugurilor de pe butuci mai pronunţată de calmul acestui vier, un adevărat „filozof romantic".

Şi cum s'au schimbat deodată toate în acea vie dela Băcioi, atunci cînd a venit moşu Sofronie. Parcă prinseră viaţă şi haragii şi zău îmi vine

să cred că strugurii s'au copt mai repede în acea vară, li dădea ghes firea neastîmpărată a moşului.

Iar cînd acestui muritor îi luă locul ciudatul moş Vasile, parcă intraseră haiducii prin vie. Ba se iţea şi cîte un turc de după o tufă, sau poate că era Bărgan ?.

Săracele năluci—s'au dus să lase locul altor ce nu vor să creadă că tot năluci sunt.

Plastic e D-l N. Spătaru în „Fericirea" văcarului Gheorghe Buhai, căruia îi venise rîndul să mănînce la coana preoteasă. Cu gîndul la plăcintă, colacul sau jumările ce le va mînca *din strachină*, îşi îmbunase nu numai firea dar şi ciomagul pe care, în acea zi, nu-l mai simţiră vitele.

D-l prof. univ. Al. Boldur continuă cu publicarea documentelor din Istoria Basarabiei sub dominaţia rusă.

Bine studiate şi foarte documentate sunt articolele D-lui dr E. Negovschi (Din trecutul dinastiei noastre) şi a D-lui Ing. agr. Gr. Vrabie (Muzeul Regional al Basarabiei din Chişinău).

I-a Elegie Păgină D-l N. F. Costenco, publică.

Intregul imn al iubirii şi vieţii cuprinde 574 versuri

Asupra lor vom reveni.

Plăcute sunt versurile lui Codin Alexe (Cad fulgii), ale lui F. Nencev (Incertitudine) şi ale lui V. Luţcan (Cînd toamna a sosit).

Sergiu Mateiu Nica vine cu „Cruci însingerate" versuri închinate eroilor dela Caşin. A ştiut să pună în slove cuminţi, durerea întregii omeniri.

O mare de amurguri cu răzvrătite game
Vă udă frontispiciul şi 'n lacrimi se prelinge.
O sbatere vioaie se urcă 'n gînd de mame
Piciorul cînd vă calcă. Sărmane cruci de singe.

Cronica e bine şi viu susţinută de George Meniuc, Cezar Stoica, Gh. Bezviconi, Vasile I. Chicu.

Bugeacul — *anul V Nr. 1—2 pe Septemvrie—Octomvrie, str. Oltăriei, Bolgrad.*

Număr închinat lui Alexandru Macedonscki. Primele pagini sunt destinate cuvintelor omagiale aduse M. S. Regelui pentru ziua Sa (3 Oct. 1893), iar alături — rînduri pentru marea Sa operă—Străjeria.

D-l Eugen Frăţilă aduce în vers bine ticluit—mulţumiri providenţei pentrucă ne-a dat un moştenitor vrednic de Înaltul Său Părinte.

Gh. Munteanu—Bîrlad culege şi prezintă o serie de interesante cugetări ale marelui romîn înţelept—N. Iorga. Desprindem rîndurile ce conţin o filosofie pe cît de simplă pe atît de profundă: Durerea tăe în suflet brazde prin care curge apoi isvorul viu al harului dumnezeesc.

Un scurt studiu despre Alexandru Macedonscki (1854—1920) semnează Dragomir Petrescu.

Frumoase sunt *„Gîndurile" Lotis-ei Dolenga:*

Sclipiri de ametiste
Ce se aştern în rînduri.
Atîtea versuri triste
Ce se tot rup din gînduri.

Ghirlande destrămate
De cele patru vînturi.
Avînturi sbuciumate
Şi sbucium de avînturi.

Aduc miros de frunză putrezită în toamnă tîrzie şi... gînduri pentru Lotis Dolenga:—ce-o face să simtă atît de profund melancolia? Stepa?

Despre poezia lui Al. Macedonscki scrie Iacob Slavov—aducînd părerea originală: Deşi sonatele sunt nelipsite ca şi refrenul în poezia lui, Macedonschi s'a arătat a fi mai mult vizual şi mai mult pictor decît sculptor.

De prost gust sunt epigramele prezentate de Lia Mirea; dăm una:

Unei soţii infidele

Tu în vieaţa ta, bărbate
Mi-ai pus destule coarne, mie
Dar, săturîndu-mă de ele,
Ţi le mai trec acum şi ţie!

După supleţa versificaţiei şi tonul săltăreţ se poate constata cu cîtă variaţie sunt înzestrate principiile „soţiei infidele" !?!

In felul lui — totdeauna original şi viu — Vladimir Cavarnali studiază cîteva versuri de ale lui A. Macedonschi în *Ceva despre Alexandru Macedonscki.*

Plăcută este ironia d-lui Igori Ivanov în: „Istoricul tunului" de ex: Primele urme probabile de existenţa tunului aparţin incontestabil Asirienilor şi Chaldeienilor cari cunoşteau cuiul închizătorului şi cuiul de siguranţă a roţii, căci toate scrierile Chaldeienilor erau cuneiforme ş. a. m. d.

Bietul d. prof. Lt. căruia—în semn de simpatie pentru minunatele prelegeri (probabil în legătură cu tunul)—i-au fost închinate, aceste rînduri.

(P. Ţ.)

N. Gavrilan. *Curs sistematic şi metodic de Aritmetică Practică pentru repetarea materiei după programele liceelor şi gimnaziilor de tot felul, şcoalelor normale, precum şi seminariilor;—editură proprie—preţul 120 lei.*

Gîndul autorului a fost să vină în ajutorul celor ce „simt nevoia unui sprijin, pentru a se convinge cu deamănuntul asupra celor ce urmează să asimileze". D-sa găseşte că unicul remediu atunci „cînd din diferite motive, sau slăbeşte sau se rupe legătura în cunoştinţele elevilor" este: „un ajutor grabnic, pentru a-l duce pe elev în starea de a se pune în legătură cu programa explicată în clasă".

In adevăr „manualul prezintă procedee practice pentru efectuarea operaţiunilor, un chestionar amănunţit pentru autocontrolarea cunoştinţelor, exerciţii pentru fixarea definitivă a regulelor, exerciţii şi probleme pentru controlarea cunoştinţelor" (Cuvînt înainte).

Dar—ca ori unde, există şi aici un „dar"—la invitaţia autorului, invitaţie făcută în acelaş cuvînt înainte, zic, la invitaţia ce o face profesorilor şi învăţătorilor de a sugera şi alte idei de care se va ţine seamă la o nouă ediţie, mi-aşi permite o sugestie foarte folositoare atît autorului—vînzător, cît şi cumpărătorului. Să eftenească cartea 120 lei e prea scump, mai ales că cartea e tipărită pe hîrtie simplă, fără copertă (e broşată) şi... după calculele mele dacă s'ar fi tipărit 500 de exemplare, bucata ar fi costat cel mult 30 lei. Ori dela 30 lei pînă la 120 e o diferenţă simpatică.

O altă sugestie, foarte folositoare *cumpărătorului.* Să introducă la o eventuală reeditare şi elemente din geometrie, Nu de alta, dar vreau să fiu prevăzător şi să scutesc o altă sută de lei pentru un *Curs metodic de geometrie practică.* Incolo nicio obiecţie, Cartea este foarte utilă şi chiar necesară pentru cei ce sunt nevoiţi — uneori—să aplice cunoştinţele căpătate în şcoală.

Petru Ţanţu

REVISTA DE FILOZOFIE

Cunoaşterea, *plenitudinea Eului.* Astfel se intitulează studiul d-lui Petre P. Ionescu, publicat în Nr. 2 al *Revistei de Filosofie* (Aprilie—Iunie 1939), de sub conducerea profesorului universitar C. Rădulescu-Motru.

Autorul studiului amintit brodează pe o temă strict keyserlingiană, valoarea cunoaşterii de *„expansiune totală"* în esenţa deplinătăţii eului.

Omul modern şi contemporan se situează funcţional pe două poziţii cu direcţiuni contrare: a) omul meditativ-introspectiv, ermetizat în sine; b) omul preocupat de lumea externă, de fenomene şi probleme care ating interesele lui materiale şi numai în această măsură. Intre *„gîndit"* şi *„trăit"*, respectiv, între subiectiv şi obiectiv, nu există un echilibru cantitativ. Pîrghia oscilează după cercul de preocupări, în spre abstract ori în spre material, stabilind în felul acesta caracterul epocii.

Aşa, „vechiului sistem obiectivant", limitat în special la dimensiunile veacului trecut, i-se reproşează:

1. *„Precumpănirea conceptului gîndit" asupra intuiţiei trăite;*

2. *Identificarea competentă a spiritualului cu raţionalul.*

Momentul cel mai masiv al acestui mod de a gîndi l-a ridicat Hegel.

3. *Precumpănirea cunoaşterii obiective, ştiinţifice, raţionale, conceptuale asupra acţiunii şi simţirii.*

4. *In ordine metafizică deci, primatul problemei ontologice asupra problemei antropologice,* înţelegînd prin antropologie tot ceea ce se leagă strîns de condiţia umană (cultură, societate, subiectivism, psihologism).

5. *Inlăturarea oricăror elemente de îndoială gnoseologică, de taină, cu-remur, destin, har, graţie, indeterminism, libertate şi iraţional printr'un sistem, de certitudini şi evidenţe absolute în „lumina raţionalului, clarităţii, explicărilor cauzale, istorice, deterministe".*

In acest cadru de gîndire, opera filosofului neamţ Hermann von Keyserling aduce ideea *unicităţii eului.* „Eul este unic şi singuratic în lume o monadă spirituală existînd în sine şi pentru sine". Iar conştiinţa acestei unicităţi însingurate este condiţia „cea mai evidentă pentru ca eul să ajungă la deplinătatea fiinţei sale".

Eul deplin se găseşte realizat în personalitate, care se încheagă pe baza acţiunilor străbătute de un anumit *sens* devenit, prin interpretarea profundă a eului, „*accentul* de importanţă", centrul de mişcare într'o succesiune dinamică asupra obstacolelor ivite în calea omului şi asupra celor născocite de el însuşi.

O altă condiţie în desăvîrşirea plenitudinei este libertatea interioară... „omul nu acţionează, nu alege liber ci *este* esenţial liber". In această acceptiune, libertatea devine parte capitală în structura eului, dă tonul şi hotărăşte accentul de importanţă asupra unor atitudini şi acţiuni degajate de orice alte condiţionări. Moralitatea fiind ultimul ţel în redresarea omului, plenitudinea spirituală mai însemnează şi educaţia maximă a acestui sector din cuprinsul lui.

Incercînd să răspundă la întrebarea dacă „Este cunoaşterea o plenitudine în sine sau o cale cel puţin către plenitudine?," d. Petre P. Ionescu fixează mai întîi problema în termenii următori. Recunoaşte fără nicio rezervă:

1. „Că există în spiritul nostru o nevoe firească, organică, tiranică dacă vreţi, de a cunoaşte;

2. Că orice cunoaştere se cere explicată printr'un sistem conceptual în care *eu,* subiectul, cunosc, iar lumea, adică obiectul, este materialul acestei cunoaşteri;

3. Că pînă în momentul de faţă, cu toată părerea de rău, trebuie să constatăm că nu s'a ajuns la nimic sigur în materie de cunoaştere, esenţa luerurilor rămînîndu-ne, cel puţin din punct de vedere metafizic, dacă nu şi complect ştiinţific, necunoscută;

4. Că în fine—şi aceasta constitue partea cea mai caracteristică, a atitudinei mele în faţa problemei—este probabil ca în totalitatea ei sau numai în parte, cunoaşterea să-şi fi greşit drumurile, să-şi fi greşit şi metodele, să-şi fi pierdut şi rostul ei cel adevărat".

Cunoaşterea oferă vieţii umane *putinţa* de a măsura, de a pătrunde şi înţelege pînă la un anumit punct, natura, ambianţa cosmică universală fără a fi însă obligată la aceasta. In procesul cunoaşterii spiritul afirmă incompatibilităţi, deosebiri pe linia de întîlnire cu obiectul. „Cunoaşterea constă în *refuzul spiritului de a face corp* cu obiectul pe care îl îmbrăţişează sau de care e îmbrăţişat, „sesizat". Intre subiect şi obiect trebuie să existe deosebiri. Identitatea şi apropierile false realizate în sfera cunoaşterii pe temeiul anticipaţiilor de acest ordin fundamentate la rîndul lor pe dorinţa de întîlnire în natură cu un anumit *stil, convenabil* aspiraţiilor uneori

accidentale ale personalităţii, falsifică realitatea şi perverteşte cunoaşterea.

Autenticitatea cunoaşterii impune libertatea deplină a spiritului în actul cercetării, caracterizat prin răceală, obiectivitate şi preciziune. Conceptul este rigid, oglindeşte realitatea în datele ei adevărate, pătrunzînd astfel şi în mecanica logicei formale.

Valorile cunoaşterii tind să se obiectiveze. Au calitatea de a încerca o revenire *reprezentativă* în cîmpul exterior eului... şi totdeauna cu un caracter de finalitate.

Ingustimea cunoaşterii cedează în momentul cînd viziunea efectivă a acestui fenomen îşi schimbă perspectiva. Astfel, dacă prelungim marginile cunoaşterii dela obiect în infinit şi dela subiect tot în necunoscut, avem o *„polarizare indefinită"* graţie căreia putem ajunge la cunoaşterea ideală a lumii. „O asemenea cunoaştere nouă în nesfîrşite sensuri polarizate, în care nu va mai prima nevoia de a cunoaşte, nici pentru cunoaşterea pură, nici pentru cea practică, va fi o cunoaştere de *expansiune totală*, de captare indefinită de linii de forţă cognotive. Iar o asemenea cunoaştere va avea un singur sens, ideal de data aceasta, înfăptuind prin ea „plenitudinea plenară a eului".

eugen credinţă

Reviste şi ziare primite la redacţie—Gorjanul—gazetă—anul XII—Nr. 45, Tg. Jiu.

* * *

Decalogul,—anul IV—gazetă—str. Ştirbei Vodă 174. Bucureşti.

* * *

Economia Rurală—anul I, Nr. 42—gazetă săptămînală, str. R. Poincaré, 17—Bucureşti.

* * *

Gazeta Transilvaniei—anul 102, Nr. 93—Braşov.

* * *

Ramuri—anul 31, Nr. 7, Iulie—Octomvrie—Craiova.

* * *

Şcoala Vremii—Revista Asociaţiei Inv. Arad—anul X, Nr. 8—9.

* * *

Agricultura Nouă—anul VI, Nr. 10, 11, 12 pe Octomvrie, Noemvrie şi Decemvrie—Bucureşti, str. C. A. Rosetti, 35.

Banca Populară „SPIRU HARET"
a
Corpului Didactic din jud. Lăpuşna

Nr. membrilor	Capital vărsat
586	4.566.461

BILANŢA DE VERIFICARE

Încheiată la 31 Octombrie 1939

Folio carlea-mare	CONTURI	Debit	Credit	Sold debitor	Sold creditor
1	Cassa	1861 2987	1851 6995	95992	
2	Mobilier	71691	8000	63691	
3	Banca Naţ. Rom. ct. virament	5052162	4552102	500060	
4	Imprumuturi	16281982	8568781	7713201	
5	Efecte de primit	402065	2065	400000	
6	Efecte publice	8800	—	8800	
7	Cap. la B.C.C. şi F. „Codrul"	21299	—	21299	
8	Dobânzi datorate	629	510	119	
9	Salarii şi Diurne	126000	—	126000	
10	Contr. Inst. Naţ. al Cooperaţiei	—	—	—	
11	Cheltueli generale	22303	—	22303	
12	Cheltueli neprevăzute	4788	—	4788	
13	Impozite comerciale	10466	—	10466	
14	Fond donaţii şi subscripţii	11089	—	11089	
15	Diverşi debitori	17995	10421	7574	
16	Abonamente şi reviste	900	—	900	4566461
17	Capital social	34050	4600511	—	1746495
18	Depuneri spre fructificare	2980281	4726776	—	712341
19	Depuneri permanente	2479	714820	—	114264
20	Efecte de plată	11736	126000	—	194621
21	Diverşi creditori	705534	900155	—	332400
22	Cassa de ajutor reciproc	409100	741500	—	459908
23	Dobânzi şi benificii diverse	20826	480734	—	218646
24	Dobânzi reportate	7377	226023	—	34550
25	Dobânzi report. cuv. an. 1941	—	34550	—	85366
26	Fondul de rezervă	—	85366	—	24688
27	Fond cultural	15990	40678	—	497189
28	Fond imobil	—	497189	—	35906
29	Fond mobilier	—	35906	—	27485
30	Fond cassei de ajutor reciproc	37850	65335	—	28211
31	Fond pentru creanţe dubioase	—	28211	—	629
32	Fond dob. datorate	—	629	—	
33	Depozite la Fed. „Codru"	705779	607967	97812	
34	Taxa de inscriere	—	1000	—	1000
35	Imprimate	6285	10219	—	3934
36	Profit şi Pierdere	165294	165294	—	
	TOTAL LEI	45747737	45747737	9084094	9084094

Preşedinte, GH. BALAN

Contabilul autorizat, A. ZELENSCHI

SITUAȚIA DE CASA

încheiată la 31 Octombrie 1939

INCASĂRI — PLĂȚI

CONTURILE	Sumele	CONTURILE	Sumele
Sold dela bilanț	128620	Capital social	8885
Taxa de inscriere	1000	Depuneri spre fructificare	2980281
Capital social	6229 7	Imprumuturi	9492400
Depuneri spre fructificare	2465505	Depuneri la diferite instituții	600000
Imprumuturi	8537431	Efecte de plată	11736
Dobânzi și beneficii diverse	217302	Dob. curente la Ef. de plată	—
Imprimate	10219	Fond casei de ajutor reciproc	37850
Casa de ajutor reciproc	428200	Casa de ajutor reciproc	—
Dobânzi reportate	211204	Salarii și diurne	126000
Dobânzi reportate cuv. 1941	34550	Cheltueli generale	22295
Dobânzi datorate	510	Imprimate	6295
Fond imobil	112827	Impozite comerciale	10466
Efecte de primit	2065	Diverși creditori	702834
Diverși debitori	10421	Contr. Inst. Naț. de Coop.	—
Diverși creditori	221221	Abonamente și reviste	900
Efecte de plată	—	Dobânzi inapoiate curente	20826
Depuneri la dif. instituții	600000	Dobânzi inapoiate reportate	7377
Banca Naț. a Rom. ct. viram.	4552102	Mobilier	2065
Depuneri permanente	397016	Cheltueli neprevăzute	4788
Mobilier	8000	Depuneri permanente	2429
Fond Casei de Ajut. Recipr.	1800	Fond cultural	15990
		Fond donații și subscripții	11089
		B.ca Naț. a Rom. ct. virament	4416474
		Efecte de primit	—
		Diverși debitori	17470
		Total plăților	18516995
		Sold la 31 Octombrie 1939	95992
TOTAL LEI	18612987	TOTAL LEI	18612987

Președinte, GH. BALAN

Contabil autorizat, A. ZELENSCHI

„ŞCOALA BASARABEANĂ"

Apare lunar, afară de lunile Iulie şi August

SUMARUL

Miracolul Naşterii . . . . . *Vasile Ţepordei*
Întîmpinare lui Moş Crăciun . . . . . *V. I. Chicu*
Viaţa lui Iisus . . . . . *Petru Andrieş*
Sorcova . . . . . *N. Olaru*
Cataclizmele fizice şi sociale . . . . . *Gh. Raşcu*
Flori şi arnamente din hîrtie . . . . . *P. Ţanţu*
Războiul aero-chimic şi A. P. . . . . *Victor Prosie*
Decor interior . . . . . versuri *D. Portase-Prut*
În port . . . . . versuri *D. Portase-Prut*
La căsuţa cu două zale . . . . . *V. Iuşchevici*

CRONICA

Marele Voevod Mihai în Senatul Ţării . . . . . *Redaţia*
Unirea Ardealului . . . . . *L. T. Boga*
M. G. Zamfirescu . . . . . *M. Spiridonică*

CĂRŢI şi REVISTE:

Revista de filozofie — Cuvînt Dăscălesc — (Eugen Credinţă)
Însemnări ieşene — (V. Ţ. Trifu)
Viaţa Basarabiei — Bugeacul — (P. Ţ.)
***N. Gavrilan* — Curs metodic de Aritmetică (P. Ţanţu)**

Revista apare sub conducerea unui comitet de redacţie:

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
„Casa Învăţătorului", str. I. C. Brătianu, Nr. 87-a
CHIŞINĂU
Telefon 1839

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază

ABONAMENTUL ANUAL:

Învăţătorii din judeţ şi municipiu . . . . . lei 100
„ „ alte judeţe . . . . . lei 120
Instituţiile . . . . . lei 200

LEGIUNEA DE STRĂJERI LĂPUŞNA

Nr. 1940
20 Decembrie 1939

Către toate stolurile şcoalelor secundare de băeţi şi şcoalelor primare de băeţi şi mixte din Municipiul Chişinău şi jud. Lăpuşna.

Pacea şi hotarele, ordinea şi tăria Ţării o asigură armata. Pentru ca armata noastră scumpă să-şi poată îndeplini misiunea ei, are nevoie să fie bine înzestrată cu tot felul de armament cerut de tactica războaielor de azi.

Guvernul Ţării a deschis subscrierea la împrumutul pentru înzestrarea armatei în condiţiuni foarte avantajoase, $4^1/_2\%$ pe termen de 3 sau 5 ani.

Armata albă a Majestăţii Sale Regelui Carol II nu poate rămîne nepăsătoare la această chemare făcută de guvernul Ţării, ci ea trebuie să fie printre primele instituţiuni care să răspundă subscriind şi făcînd în acelaş timp propagandă vie de lămurire opiniei publice romîneşti asupra oportunităţii acestui împrumut asupra serviciilor mari aduse Ţării, de către cetăţenii ei prin subscrierea la împrumutul de înzestrare, precum şi plasamentul bun a sumelor subscrise.

Domnii comandanţi de cohorte, stoluri şi centurii sunt rugaţi a subscrie personal, după măsura posibilităţilor lor: unităţile străjereşti din fondurile ce dispun sau din sumele adunate dela străjeri.

Subscrierea se poate face individual, pe cuiburi, grupe, centurii, stol şi cohorte.

Comandanţi şi străjeri din cuprinsul legiunii Lăpuşna, urmaşi vrednici ai rezeşilor şi mazililor lui Ştefan cel Mare, sprijiniţi prin subscrierea şi propaganda zilnică făcută în casa părintească, la cunoscuţi şi prieteni, precum şi în toate ocaziunile, împrumutul de înzestrare cu armamentul necesar, vremurilor de azi, scumpei noastre Armate, dovedind prin aceasta dragostea Voastră faţă de Marele Străjer, Patrie şi Neam.

Nimeni nu trebuie să lipsească dela această datorie sfîntă de Romîni la care azi ne cheamă Ţara şi Regele ei.

Nici un comandant străjer şi nici un străjer Lăpuşnean nu trebuie să se găsească în cuprinsul acestei Legiuni, care să nu fi contribuit cu sume chiar cît de mici, fie personal, fie adunate pe cuiburi, centurii sau stol, la opera de înzestrare a Armatei.

Cînd vă întoarceţi din vacanţă aduceţi sumele colectate şi vărsaţi-le casierului cuibului sau comandantului de centurie, pentru fondul înzestrării armatei şi raportaţi cum aţi înţeles să răspundeţi la apelul nostru.

Sănătate!

Comandantul Legiunii Străjeri Lăpuşna
Prof. **S. Pamfil**